

XX. ÉVFOLYAM
33. SZÁM

BUDAPEST, 1930
NOVEMBER 20.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ:
PINCZÉS ZOLTÁN SZÁZADOS

SEGÉDSZERKESZTŐ:
MAHÁCS LAJOS SZÁZADOS

MEGJELENIK HAVONTA HÁROMSZOR
SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BUDAPEST, I., BŐSZÖRMÉNYI-ÚT 21. SZ.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ: PINCZÉS ZOLTÁN SZÁZADOS, SEGÉDSZERKESZTŐ: MAHÁCS LAJOS SZÁZADOS.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Egész évre 12 pengő,
félévre 6 pengő

Megjelenik
havonta háromszor

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, I., Böszörményi-út 21.

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

Áldozat vagy kötelesség?

A pénzügyminiszter törvényjavaslatot terjesztett az országgyűlés elé az államháztartás fokozott takarékoságáról. Hat év alatt újabb tíz százalékkal kell csökkenteni az állami alkalmazottak létszámát s a meglévő alkalmazottak bizonyos mellékiellményeinek csökkentése révén évi negyvenötmillió pengő külön megtakarítást is el kell érni. Ebből az utóbbi rendelkezésből folyt nálunk a tisztek napidíjainak, a csendőrök vezénylési pótdíjainak és az örsök egyes átalányainak a leszállítása, illetve megszüntetése is.

Évtizedek óta nem volt az államháztartás olyan válságos helyzetben, mint manapság. Háború, forradalom, kül- és belpolitikai feszültség, rosszul sikerült gazdasági esztendő mindig nyomot hagytak az állam gazdasági viszonyain, de ekkora megpróbáltatást, amekkorába az úgynevezett békeszerződéses gonosz korlátoltsága döntötte Európát, ezideig semmiféle kozgazdasági elmélet nem ismert.

A tizenkettedik órában jött ez a törvényjavaslat. Bajtársaink előtt nem kell ecsetelnünk, mekkora a nyomorúság szerte az országban, hiszen saját szemekkel látják nap-nap mellett. A végnélküli gazdasági válság egymásután teszi tönkre a gyárost, a földművest, az iparost, kereskedőt, munkást, orvost, mérnököt, egyszerűval mindenkit, akinek a léte ahhoz van kötve, hogy másoknak pénzük legyen. Természetes, hogy ennek megfelelően az állam adójövedelmei is napról-napra csökkennek, ha pedig nincs adó, honnan fedezze az állam a maga fenntartásának költségeit s honnan fizesse százezernyi alkalmazottját?

Nem hiszük, hogy a közalkalmazottak számának tízszázalékos csökkentése a csendőrséget is érintené. Nehéz gazdasági viszonyok között fokozott rendre van szükség, s a bűnöst is éppen úgy a törvény kezére kell adni, mint normális időkben. Ehhez mai létszámunk is szükségesen elegendő. Hogy az állam bürokratikus adminisztrációját tízszázaléknyival kevesebb alkalmazottal is el lehet-e látni vagy sem, annak a megítélése nem mireánk tartozik ugyan, de ha mégis megkérdeznének, nyugodtan válaszolnók, hogy: igen.

Fokozatosan növekvő adóval sujt a törvény mindenkit, aki manapság is abban a szerencsés helyzetben van, hogy valamilyen címen jövedelmet húzhat. Nem hiszük, hogy lenne valaki, aki kétségbevonná annak az igazságosságát és méltányosságát, hogy az állam mindenkítől elvesz egy-egy falatka kenyeret azok számára, akiket már csak ez menthet meg a lopástól vagy az éhenhalástól. A Főméltóságú Asszony

nemeslelkű akciójára adott tíz-húszpengős, vagy akár hatszázpengős adományok is eléggé bizonyították, hogy vannak, akiknél a jótékonyságot nem lehet más érzelmre vagy belátásra alapítani, mint a törvény szigora iránt való respektusra.

Áldozatnak nevezik némelyek ezt a jótékonyságot, pedig nem áldozat, hanem kötelesség. Áldozat, az, ha valaki a haza védelmében otthagyja a fállát, vagy a félszemét. Az is áldozat, ha valaki az utolsó fillérjét is hadikölcsönbe fekteti anélkül, hogy biztosítéka lenne arra, hogy visszakapja. De az, hogy valaki a fizetésének, vagyonának vagy jövedelmének egy csekély töredékéről lemondjon azért, hogy ezzel az országot és önmagát is megmentse, nem áldozat.

Emlékezzünk csak két dátumra!

Az egyikről, 1848 március 15-éről ezeket írja a krónika: „... A Városháztéren, amelyet március 15-én Szabadságtérre kereszteltek, nagy népgyűlést tartottak és itt Vasvári Pál a szenvedő haza nevében adakozásra szólította fel a polgárságot. Erre előlépött Rottenbiller polgármester, kivette zsebéből a drága aranyóráját, lehúzta ujjáról nehéz pecsétgyűrűjét és e szavakkal dobta bele az értékes tárgyakat egy nagy kosárba: „Midőn a haza szegénységben van, oda kell adnunk mindenünket feleségelésére! Polgártársak, kövessetek példámat!” Azonnal követte a díszruhás Kacs Kovács, aki leoldotta derekáról a türkiszkövekkel behintett aranyövet és szintén a kosárba dobta. A lelkesedés hangja zúgott végig a térségen. A néptömeg egyszerre megmozdult. Mindenki első akart lenni áldozatának meghozatalában. Ki aranyláncát, ki gyűrűjét, ki óráját adta oda. A nők levették karpereceiket, függőiket; egy öreg iparos levagdalta ott a helyszínen dolmányának összes ezüstgombjait és azokat adta oda...” Folytassuk-e még?

A másik dátumnak most van tizenegy éves évfordulója: 1919 november 16! Mikor az első darab kenyeret a kirakatban megpillantottuk, úgy éreztük, hogy az Igéret földjére érkeztünk. Azon a novemberi napon kezdődött ez, amikor Kelenföld felől először harsant fel a jólismert kürtszó s bevonult Budapestre a Nemzeti Hadsereg. Tulajdonképpen csak azóta élünk újra. Igaz: ki jobban, ki rosszabbul. Ha a háború előtti időkre gondolunk: rosszul, ha 1919 jüt az eszünkbe: nagyszerűen. Tudjuk, mennyire hiányzik bajtársainknak még az a falat kenyér is, amit oda kell adniok, mégis, adjanak hálát az Istennek, hogy azok között vannak, akik adnak s nem azok között, akik számára adni kell.

Nem tart örökké ez az állapot: a megváltás, a revízió nincs már messze. Addig azonban egymásnak kell hogy vessük a vállainkat, különben elveszünk. Fogadjuk ezzel a belátással a törvényjavaslatot, először, mert hazafias szempontból ez a legszebb és a legtermészetesebb, másodsor pedig, mert az adott viszonyok között a legokosabb is.

A vérnyomokról.

írta: PRETTENHOFFER ANDOR százados.

Véres bűncselekményeknél a vérnyomoknak nagy jelentőségük van, mert a bűncselekményre vonatkozólag belőlük sok adatot meríthetünk. Éppen ezért fontos, hogy a csendőr tudja, miként keresse fel a vérnyomokat, mit tudhat meg belőlük s mi az eljárás abban az esetben, ha azokat szakértői vizsgálat céljaira rögzítenie kell.

Első fontos tudnivaló, hogy milyen is a vérnyom, milyen a színe, alakja s milyen körülmények játszanak közre a különböző vérnyomok keletkezésénél.

Nem szabad azt gondolnunk, hogy a kifolyt vér hosszabb ideig megtartja piros színét s hogy tehát élénk színe következtében a felkutatása nem ütközik nehézségbe, mert a vér aszerint, hogy milyen anyagra folyik, majdnem az összes elképzelhető elszíneződéseken átmehet. A nap behatása következtében csakhamar barna színt vesz fel, majd pár nap múlva fakószürkévé válik. A vérnyomok felkutatása tehát nagyobb helyiségben vagy éppen a szabadban nagyon nehéz feladat, azért a nyomozó csendőr, ha csak teheti, már a felkutatásnál vegyen szakértőt igénybe. Ilyen szakértő lehet az orvos vagy — szabadban történő kutatásnál — vadászemberek, kiknek gyakorlatuk van a vérnyomok keresésében és követésében. A kriminalisztika ismer olyan eseteket is, midőn a szabadban kutya segítségével sikerült a vérnyomokat felkutatni.

A keresésnél tegyük fel először magunknak a kérdést: „Hol lehetnek vérnyomok?” vagyis: hova

folyhatott, fecskendezhetett a vér; továbbá, hogy a tettes vagy a sértett hová hurcolhatott el vért. Képzeld el, hogy merre haladhatott a tettes, vagy ha a halál nem azonnal következett be, a megsebesített sértettnek ütközben milyen tárgyakat kellett megérintenie, vagy érinthetett meg.

Ha mindezeket elgondoltuk, lépésről-lépésre kell a kutatást lefolytatni, állandóan ügyelve, nehogy a nyomokat mi magunk eltapossuk vagy elmázoljuk.

Ez a keresés nagy türelmet és rendszerességet igényel. Padlón vagy világosszínű falon könnyű a vérnyomot megtalálni, de már például a különböző berendezési tárgyakon igen nehéz, mert az egyoldalról jövő világítás, a bútorok színe, alakja stb. annak felfedezését nagyon megnehezíti.

Gondosan vizsgáljuk meg azokat a helyeket, amelyek rendes körülmények között nem láthatók, pl. fiókok alsó részét, fogantyúit, asztalok, ablakdeszkák alsó szélét, annál is inkább, mert vannak emberek, akik bepiszkolódott kezüket ilyen helyekre szokták odadörzsölni s ez szokásukká válván, a bűncselekmény elkövetése alkalmával bevéreztet kezeiket is odadörzsölik.

A keresést megkönnyíti, ha még nappal is gyertyát gyújtunk s annak világánál keresünk, egyrészt, mert a fénynek különböző oldalakról történő rávetítése megkönnyíti az észrevezést, másrészt mert önkéntelenül is gondosabban vizsgáljuk meg az egyes helyeket, ha nem nagy felületet tekintünk át egyszerre, hanem mindig csak a gyertya fénye által megvilágított kis részt vizsgáljuk. A vér különben beszáradás után fénylik, azt azonban csak úgy láthatjuk, ha különböző oldalakról világítjuk meg.

Emlékeztető ének.

*Mikor a kopasz, őszi mezőt járod
És füledbe szélvész muzsikál,
Bajtárs! Jusson az eszedbe mindig,
Ami történt egyszer s ami ma is fáj!*

*A Kárpátok ezer havas lejtőjén
Ma már cseh zsandár lépte roppan
És egy öreg magyar csendőr zokog
Fent, a csíkkországi havasokban.*

*Bánát, Bácska dús földjén is fakulnak
A magyar csendőrijárta nyomok:
Göggösen vigyáznak a kis faluk felett
Ellenséges puskák s szuronyok.*

*Ott, ahol egykor hajduósod kardja,
Majd később a csendlegény örködött,
Ma mindidegen zsandár kérkedik
Magyar erdők, mezők, tanyák fölött.*

*Mikor a kopasz őszi mezőt járod
És erős szemed az éjszakába belenéz,
Emeld büszkén fejed s kakastollad,
Puskád szíját rántsa meg a kéz!*

*Bajtárs! Emlékezz és sohsem felejtss,
Kakastollad rikoltsa át az álmodat:
„Csak magyar csendőr portyázhatja
Az ezeréves szent határokat!”*

DR. TAUBERT ERNŐ hadnagy.

Mozgósítás!

írta: AXA ROLF.

A júliusvégi délután verőfénye álmosan feküdt a laktanyán. Félhárom óra volt. A hatalmas épület aludni látszott. A laktanyaúdar üresen égett a napsugárban. A századok a délutáni foglalkozás első óráját — éppen a nagy hőségre való tekintettel — a legénységi szobákban tartották meg. Ment minden, mint a legmélyebb békében. Nem mondom, hogy a Szerbia elleni mozgósítás, amely a zászlóaljtag egyébként nem érintette, nem hagyott nyomot a kedélyekben. Soha a kantine nem volt annyira zsúfolva, mint ezekben a napokban, és soha Weisz Samu, a héber kantinos még nem csinált ilyen fényes üzletet. Igaz viszont, hogy soha még nem kezelte ilyen szigorúan a hitelezésre vonatkozó tilalmat — mert hát mit lehet tudni?

Persze, hogy lázban égtek a virágszálak egytől-egyig és még egyszer olyan kényesen lépkedtek a város-

Nagyon jó szolgálatot tesz a kutatásnál a kézi nagyítólencse.

Lesznek olyan esetek is, amikor csak fényképezőgép segítségével tudjuk a vérnyomokat felfedezni. Különösen azokban az esetekben alkalmazhatjuk a fényképezőgépet, amikor kimosott vérnyomokról van szó, mert még az elmosódott nyomok is, amelyek szabadszemmel nem láthatók, a fényképen jól feltűnnek, ha csak nyoma maradt is a vér vörhenyes színének. A fényképezésre különben még vissza fogok térni.

Ha úgy látszik, hogy a tettes a helyszínén megmosakodhatott, vizsgáljuk meg azokat az edényeket, melyekben ez megtörténhetett. Vízvezetéknel gondot kell fordítani a kiöntő kagylóra s a szifonberendezésre is. A szifon S alakú csővében ugyanis hosszabb idő után is találhatunk véres vizet. Természetes, hogy törülközőket és hasonló anyagokat is, hova a tettes kezeit törülhetette, megvizsgáljuk.

Különös gonddal kell a gyanúsítottat magát megvizsgálni. Vizsgáljuk meg cipőit, azok talpát, varratait, még ha a cselekmény óta hosszabb idő telt is el, s ha azok azóta már ki is voltak tisztítva.

A meztelen lábon a köröm alatt s a bőr repedéseiben a vér sokáig megmaradhat. Ha a meztelen láb vizsgálatától eredményt lehet várni (pl. a helyszínén meztelen láb véres lenyomata maradt vissza), akkor mossuk meg a lábat s a vizet laboratóriumi megvizsgálás végett küldjük be a budapesti nyomozó alosztálynak. Vizsgáljuk meg alaposan a gyanúsított frissen mosott ruha, hol van a régi, miért nincs meg, miért mosta ki? stb. A ruházaton külö-

nösen kutassunk a zsebek leffentyűin, a gombok alatt, a varratokban, a nadrágszárakon, a kabátujjak szélein, egyzóval azokon a helyeken, amelyeket a gyanúsítottnak öltözködés vagy vetkőzés közben meg kellett fognia.

Nehezebb a vérnyomokat a szabadban megtalálni. Az időjárás, eső, harmat, napfény, szél megváltoztathatja, sőt el is tüntetheti azokat, különböző rovarok pedig, pl. hangyák, legyek, földi giliszták rövid idő alatt fel is falhatják.

Alakjukra nézve a vérnyomok többfélék lehetnek. Ez a kiömlött vérmennyiségtől s attól függ, hogyan folyik ki a vér. A kiömlött vérmennyiség megállapítása fontos, mert ha egy hulla mellett, amelyen olyan sérülés látszik, amelynek erősen véreznie kellett, semmi, vagy csak nagyon kevés vért találunk, ez arra enged következtetni, hogy az illetőt nem a feltalálás helyén sebesítették meg, hanem úgy vitték oda, sebesülten, magától ment oda, vagy más módon ölték meg (megfojtották) s a nyomozás félrevezetése végett már csak a hullán ejtettek sebet. A kiömlött vér olyan talajon, amely azt nem issza be, nagy töcsében alszik meg, olyan talajon azonban, amely azt beissza (pl. homok), a talaj belsőjébe szívárogo s csak kis foltot hagy.

Ha vastagabb ütőer sérül meg, abból a vér sugáralakban fecskendez ki, esetleg több méternyire is. Az ilyen vér először sugáralakú, majd távolabb cseppekben hull széjjel. Ennek következtében a közelben lévő tárgyakon széles, összefüggő csíkot alkot, a távolabb eső tárgyakra azonban már csak cseppek jutnak.

Ezek a kis vércseppecskék, ha derékszög-

ban, a korzón. Egyébként a háborús borzalmak-egyelőre még csak a városi polgárság éléskamrái készletének nagymérvű csökkenésében nyilvánultak meg. Ugyanis valahány militarista hajlamú Julcsa vagy Panni kezelte a konyhát, mind kötelességének tartotta, hogy „szívszerelmét” dupla vacsoraadagokkal traktálja, mert hát ki tudja, mi lesz szegénnyel?

— Bizony, ki tudja, mi lesz velem!? — hagyta rá ilyenkor készségesen az illető hadfi és lehetőleg borús képet vágva, új adagot szel a kacsapecsenyéből. Egy jóképű kacsacomb mindenestre megért egy kis búskomorságot.

Egyébként azonban a század belső életében a legmélyebb békebeli egyformaság uralkodott. Az egyetlen háborús tünet az volt, hogy a számvívó őrmester, Prihoda, tüntetőleg kiköszörültette a kardját a fegyvermesterrel, sőt Balog Jóska határozottan állította, hogy látta Prihodát egy utcai tüntetés alkalmával, amint versenyt énekelt a tömeggel, hogy:

— Mekalj, mekalj, kutya Szerbia!

A Prihoda harci lázával szemben szöges ellentétben állott a fenyegető komorság, amely őrmester úr Gajdacs arcán tükröződött e válságos napokban. Neki sehogy se tetszett a nagy zűrzavar. A háború eshetőségével nem nagyon törődött, de határozottan elítélte magában a nagy nekikészülődést. Féltette a század fegyelmét, féltette azt a gépszerű pontosságot, mely eddig a szolgálatban megnyilvánult. Ezért, minél magasabbra csaptak a lelkesedés hullámai, annál erősebb kézzel igyekezett érvényt szerezni az előírások betűinek.

Ilyen emberevő hangulatban volt most is, hogy egy legénységi szobában oktatta a bakákat a tisztességes

magaviseletre a városi kimenő esetén. Síri csend uralkodott. Az ablaküvegen egy árva légy zümmögése kísérté halkan Gajdacs szavait:

— Azt pedig senki se gondolja, hogy most, mert az egész világ megbolondult, nektek is szabad a vásár. Itt van például a Kovács, akit tegnap a tüzerek kilöttek a kocsmából... te Kovács, nem sült le a bőr a képedről, hogy ez megtörténhetett?

Kovács lángvörös arccal pattant fel.

— Őrmester úr, ik melde gehorzám, sokan vótak, én meg csak egymagam... De kettőnek azért bevtem a fejét! — tette hozzá büszkén.

Gajdacs rosszalólag intett.

— Hát éppen ez az, édes fiam. Hiszen nem mondom, ha önvédelem forog fent... tenálad különben biztosan fennforgott, erről meg vagyok győződve... de általában véve egy derék, tisztességes baka nem áll ki verekedni a tüzerekkel. Hanem, ha verekedés támad a kocsmában, még ha mindenki verekszik is, szépen csendben kiissza a borát, aztán hazajön... Te Balog, mit mondtam?

Balog, ki valahol hátul éppen elbóbiskolt, ijedten ugrott fel.

— Azt... azt mondta az őrmester úr... ik melde gehorzám... hogy ha verekedés van a kocsmában, azt én meg bent vagyok, akkor kiiszom a tüzerek borát, oszt hazajövök.

— Kssz — nyikkantotta el magát Czepe.

Őrmester úr Gajdacsit előtötte az epe:

— Te fakutya! Te még röhögni mersz?! — förmedt rá és vészjóslóan feléje közeledett...

E sorsdöntő pillanatban éktelen üvöltés verte fel a

ben csapódnak fel, kb. köralakú nyomot ejtenek s minden irányban csipkések. Ez a csipkéződés azonban el is maradhat, ha pl. a csepp olyan felületre esik, amely azt rögtön beissza.

Más azonban a vérnyom alakja, ha a vércseppek nem derékszögben csapódnak fel. Ebben az esetben a kis vérgömböcskék a felcsapódás helyén végig gurulnak, a tapadás következtében elfogynak s a fecskendezés irányába húzó, hosszúka, kihegyesedő, felkiáltójelhez hasonló foltokat alkotnak.

Ha a vércseppek saját súlyuknál fogva esnek le, vízszintes síkon köralakú, minden irányban csipkés foltok, ferde síkon pedig kissé elnyújtott foltok keletkeznek, melyeknek csak egy irányban csipkézett a szélük. Ilyen egyirányban csipkézett foltok jönnek létre akkor is, ha az egyén, kiről a vér csepeg, mozgásban van. Ebben az esetben a csipkézett szél mutatja a mozgás irányát. A csipkézett szél azonban a mozgás iránya tekintetében meg is tévesztheti a nyomozót. Mert, ha a mozgó egyénnek a kezéből csepeg a vér, melyet gyors menésnél előre-hátra lenget, akkor annak a vércseppnek a csipkézett széle, mely akkor cseppent le, mikor a kéz hátrafelé lengett, a menetiránnyal ellenkező irányú lesz.

Fecskendezett vérnyom nemcsak akkor keletkezhetik, ha ütőérből jön a vér, hanem akkor is, ha vérrel fedett helyet nagyobb ütés ér vagy ha egy véres tárgy suhintása juttatja a vért valamely felületre.

Vannak a felsoroltakon kívül természetesen más alakú vérnyomok is, melyek nagyon sokfélék lehetnek. Így pl. erős vérzésnél vércsík jelölheti meg a megtett utat, holttest vonzolásánál széles, elmázolt

sávok keletkezhetnek, véres kézzel való megfogástól, tapasztól, véres eszközök letételétől más és más alakú vérnyomok származnak.

Mi az eljárás most már a megtalált vérnyomokkal?

Olyan esetekben, amikor a vérnyomok nem birnak különösen nagy jelentőséggel vagy csak kevés vérnyomról van szó, elég, ha azokat a helyszínrajzba berajzoljuk. Olyan esetekben azonban, mikor sok a vérnyom s azoknak fekvése, alakja nagy fontossággal bír, nem rajzoljuk bele a helyszínrajzba, mert ezáltal a rajz áttekinthetősége szenvedne. Ilyen esetekben a vérnyomokról külön helyszínrajzot szerkesztünk, a következőképen: miután a tulajdonképeni helyszínrajz elkészült, arra átlátszó oleátpapírt fektetünk, melyre azonban csak az alsó rajz keretét rajzoljuk be, a vérnyomokat pedig pirossal rávezetjük. Ha már most a vérnyomokat feltüntető vázlatot pontosan a helyszínrajzra fektetjük (ezért kell a keretet berajzolni), mindig megláthatjuk a vérnyomok helyzetét, anélkül, hogy az eredeti helyszínrajzot a sok vérnyom berajzolásával áttekinthetlenné tettük volna.

Önként értendő, hogy az ilyen vázlat nem tüntetheti fel teljes pontossággal a vérnyomok számát, alakját s azok természetes nagyságát, szükséges tehát, hogy az egyes helyeken, bútorokon talált vérnyomokat vagy vérnyomcsoportokat természetes nagyságban, részletesen is lerajzoljuk s a helyszínrajzhoz csatoljuk. Ezeket a részletrajzokat ugyancsak oleátpapírra rajzoljuk, a vérnyomokra való ráfektetés által s felírással, esetleg jelmagyarazattal látjuk el.

laktanya csendjét. A szomszédos tizenötödik század felől hangzott. Gajdacs megállt. Vad dobogás a folyosón. Az ajtó felpattant.

— Mozgósítás!! Éljen!!

És a tizenötödik század legénysége tombolva kavargott be a szobába.

— Éljen!! — ordított a tizennegyedik század is és felugrálva, vad indiánus táncba fogott.

Gajdacsiban elhült a vér a hihetetlen fegyelmetlenség láttára. Szólni akart, de hangját elnyomta a zsivaj. Újabb hullám tódult be az ajtón. Gajdacs nem hitt a szemének: a bakák vállain trónolt őrmester úr Prihoda, lelkesen hadonászva frissen köszörült kardjával:

— Fogom vagni, aprítani бүdös muszka!! — rikácsolt — faszított csinalsz! Utanam, klapceok, utanam, hol ágyúk dergelnek!!

Szónoklatát, sajnos, nem fejezhette be. Megzavarta Gajdacs, ki megtalálta a módját a tömeg megfélemezésének. Az egyetlen, a legbiztosabb, a legegyszerűbb módot. Nekieresztette öblös hangját:

— Habt acht!!

A vezényszó galvanizáló csattanásán gépiesen megmerevedett mindenki, összekoppantak a sarkak, a combra kerültek a tenyerek. Mivel pedig a varázsigék a Prihodát emelő karokra is hatottak, őrmester úr Prihoda tompa zuhanással hirtelen földet ért. Tiltakozásra nyitotta a száját, de egy pillantás Gajdacs arcára, újból elhallgattatta. Feltápáskodott és kiosont az ajón.

Csend volt, csak a légy zümmögött ismét az ablaküvegen. Gajdacs végigsöpörte szűrös tekintetével a „lázadókat”. Szólni akart, ordítani, rapportra küldeni...

De ekkor...

Látta a sok délceg legényt, akiket úgy szeretett. Látta őket acélfallá merevedve, de a lelkesedés lobogó lázával a szemükben. És őrmester úr Gajdacs kérges szívéen valami addig sohasem ismert melegség futott át.

Nyelt egyet és végigsodorta a bajuszát.

— Jól van, no... jól van, gyerekek... — dörögte. — Hanem azért...

Kifordult a szobából.

— Éljen az őrmester úr! — tört ki a háta mögött újra a vihar. Sőt Czepe néhányad magával utána is rontott, hogy felemeljék.

De Gajdacs hamarosan leintette. Czepe leforrázva elkullogott, Gajdacs pedig a századirodába nyitott be, hová alig pár perccel azelőtt kapitány úr Bartha is megérkezett. Éppen a mozgósítási tervezetet lapozgatta.

— Jó, hogy itt van, Gajdacs! — mondta. — Első teendő: csukaszürke ruhába átöltözni!

Őrmester úr Gajdacs világeletében fegyelmetten katona volt. De most az egyszer úgy érezte, hogy kötelessége ellenkezni.

— Herr Hauptmann, ik bitte gehorham... muszáj?

Kapitány úr Bartha csodálkozva nézett fel.

— Persze, hogy muszáj. Miért kérdi?

— Hát... úgy gondolnám, kapitány úr, hogy talán meg lehetne csinálni azt a háborút a gyakorlóöltözetben is... Mert ha kiadjuk az új készletet, összepiszkolják... Tönkremegy minden. Ha hazajövünk, csupa régi rongy lesz a raktáron.

Kapitány úr Bartha elmosolyodott.

— Sohse törje most a fejét, Gajdacs. Csak adja ki. Így szól a parancs. Egyébként... milyen a legénység hangulata?

Rögíthetjük a vérnyomokat fényképezés útján is. Ez esetben azonban az szükséges, hogy a nyommal együtt egy melléjük fektetett mértéket, pl. cm és mm beosztással ellátott vonalzót is lefényképezzünk, hogy így a vérnyomok nagysága a fényképről megállapítható legyen.

Legkönnyebb és legbiztosabb a rögzítés abban az esetben, ha a tárgyakat a vérnyomokkal együtt magunkkal vihetjük. Ez megtörténhetik kisebb tárgyaknál, ruházati cikkeknel, kisebb köveknél, szabadban levő növényzetten talált vérnyomoknál, amikor mindezek elvitele nem ütközik nehézségbe.

Élő növényzetten levő nyomoknál arra kell törekednünk, hogy a növény minél tovább frissen maradjon, mert másként elszáradva összezsugorodik s ezáltal a vérnyom alakja, nagysága is megváltozik, sőt a vér úgy leperoghat róla, hogy nyoma sem marad. Növényeket tehát azonnal a levágás után vízbe kell tenni, így 1-2 napig frissen maradnak. Ha lábon álló szálás takarmányon vagy gabonán találunk vérnyomokat, ezeket úgy biztosítjuk, hogy a bevézett szálakat először alul, a földhöz közel összekötjük, hogy a levágás után széjjel ne hulljanak s azután éles késsel vagy ollóval levágjuk.

Olyan tárgyakon talált vérnyomokat, melyeket magunkkal nem vihetünk, úgy rögzítünk, hogy a nyomot az alapot képező tárgy egy részének leválasztásával kiemeljük. Pl. a bútorszövetet, tapétát kivágjuk, a padló, küszöb stb. kérdéses részét vésővel kiemeljük. Furniros bútorokon a furnirt lefeszítjük. Élő fákon a réteget lehántjuk. Ezeknél a munkáknál ügyelni kell arra, hogy a vérnyom közben tönkre ne menjen s különösen síma felületekről a

rétegesen beszáradt vér le ne pattanjon. Ajánlatos ilyen munkához szakembert (mesterembert) igénybe venni. Fontos az, hogy a leválasztott részeken azok fekvési irányát jelzésekkel megjelöljük.

Vérnyomok falról való levétele nagy türelmet igényel. Ha a fal többször volt meszelve, akkor a mész sok helyen rétegekben leválik s ha szerencsénk van, sikerül a vérnyomot egy réteg mésszel épségben levenni. Ha a fal egyáltalában nincs, vagy csak egyszer van meszelve, úgy a nyomot a habarccsal (malterrel) együtt kell leválasztanunk. Ezt vésővel érhetjük el a legkönnyebben.

Mindezeket az eljárásokat azonban csakis azután szabad megkísérelnünk, ha a nyomokat már lerajzoltuk vagy lefényképeztük, mert — különösen gyakorlat hiányában — a nyomok nagyon könnyen megsemmisülhetnek.

A földön levő nyomokat ásóval a földdel együtt kiemeljük s egy dobozba helyezük. Vigyázni kell, hogy földi giliszta ne legyen a földben, mert a vért felfalja.

Teljesen síma tárgyokról (üveg, csempe, fényes fém) úgyis levehetjük a vérnyomot, hogy nedves szűrőpapírt helyezünk rá, azt jól rányomjuk s rövid idő múlva lehúzzuk. A vérnyom legtöbb esetben a szűrőpapírra ragadva, le fog jönni.

Ha a nyom olyan tárgyon van, amelyről az itt ismertetett eljárások egyikével sem lehet levenni, nem marad más hátra, mint azt onnan lekaparni s a kaparékot fényes, síma papírba csomagolni. Durva papír, pl. újságpapír azért nem ajánlatos, mert az ilyen papír bolyhai az amúgyis kevés kaparékból egy részt magukra szednek.

Örmester úr Gajdacsí gondterhes arcot vágott.

— Rossz... nagyon rossz!

— Hogy-hogy? — kérdezte a kapitány úr meghökkenve.

— Ordítanak, táncolnak... még az én jelenlétemben is mertek... Egészen széjjelment minden fegyelem. Itt van például ez a Czepe. Még engem is fel akart emelni a vállára — méltatlankodott Gajdacsí felháborodva.

De a kapitány úr megint csak mosolygott.

— Hát csak adja ki a csukaszürkét, Gajdacsí. És hogy kissé megnyugodjanak a kedélyek, ma este kilencig mindenki kimenőt adok. A laktanyafogságosoknak is. Holnaptól fogva úgyis kemény munkánk lesz.

Gajdacsí tisztelgett, sarkonfordult és kiment. Sehogya se tudta a kapitány urat megérteni.

— Még a laktanyások is... — mormogta lesujtva. És elhatározta, hogy történjék bármi, ő ezentúl is a forsrift alapján fog állni és megmenti a századot az anarchiától.

Két lépést se tett a folyosón, mikor egy ismerősarcú civilbe ütközött. Gajdacsí meghökken. Hol is látta ő már ezt az alakot?

— Alázatos szolgálja, nagyságos örmester úr!

— Duftig! — kiáltott Gajdacsí meglepetve — hát te hogy kerülsz ide?!

Valóban Duftig volt, kit még az ősszel olyan sikeresen riasztott el az ezred szelleme. Duftig sietett a magyarázattal:

— Hallom, hogy van mozgósítás. Hát gyöttem jelentkezni.

— Te... te jöttél jelentkezni? — kérdezte Gajdacsí kételkedve.

— Phersze, gyöttem jelentkezni felülvizsgálatra. A felmentés miatt, tetszik tudni...

De már ez több volt, mint amennyit Gajdacsí túlfűtött kedélye elbírt. Végre akadt egy áldozata.

— Micsoda? Felmentést? — üvöltötte, galléronragadva a szerencsétlen hébert. — Majd adok én neked felmentést! Gyere csak!

És vasmarokkal vonszolta magával a raktár felé.

... Duftig Ephraim volt az első, aki csukaszürkébe öltözött...

Félóra múlva a század is lent állt már az udvaron, vadonatúj tábori egyenruhában. Örmester úr Gajdacsí dehogy is engedte volna el a kimenőelőtti tisztelgési gyakorlatokat!

— Ajnc, cváj, ajnc, cváj! — mennydörögte az ajnceldefilirungozó virágszálak fülébe. — Ajnc, a rosseb egyen ki! Te Balog, te akarsz háborúba menni? Mikor még szalutálni se tudsz? Be a könyököt! Persze, háború, verekedés, az kéne, de a tisztességes kopfvendung az büdös! Majd adok én nektek háborút! Ajnc, cváj! Aki pedig nem nyomja lefelé a lábujjhegyét, az ne is számítson arra, hogy magammal viszem! Az itthon marad, szégyenszemre! Ajnc!

Végre együtt állt a század, feszesen, keményen, ragyogóan. Az új egyenruhák láttára Gajdacsí szíve még jobban elszorult. Mindenesetre egy utolsó intelmet intézett a századhoz, hogy a ruhákat a végromlástól megóvja:

Lehet vérnyomot tiszta vízzel, ecset segítségével lemosni s a vizet szűrőpapírral felszívatni. Véres jeget, havat felolvasztunk s a vizet tiszta üvegbe öntjük. Ezt az utóbbi három eljárást csak azokban az esetekben alkalmazhatjuk, mikor nem a nyomok alakja a fontos, hanem csak annak a megállapítása, hogy vér vagy nem vér, ember- vagy állatvér-e a kérdéses folt.

Minden esetben fel kell jegyezni, hogy a vérnyomok milyen körülmények között találtattak (nedvesen, szárazon, melegen, hidegen stb.), hogy azokat valaki megérintette vagy megérinthette-e, fagynak, hőnek voltak-e kitéve, idegen anyagokkal érintkeztek-e, ha a vérnyom falon volt, ez a szabadban vagy fedél alatt volt-e, mert ezek a körülmények a vizsgálatot eszközölő szakértő részére kell, hogy ismereteseek legyenek.

Nagyon nehéz olyan vérnyomoknak a felkutatása, amelyeknek eltüntetését megkísérelték, mert a gyanúsítottak néha nagy ügyességet tanúsítanak a vérnyomok eltüntetésében. Ha ruhát vizsgálunk, elsősorban azt kell megállapítani, hogy ki lett-e az mosva vagy nem, ha igen, miért? Kimosott ruhában a vérfoltok fotografiai vagy vegyi úton majdnem mindig kimutathatók, különösen, ha a mosás meleg vagy éppen forró vízben történt. Hideg vízzel ugyanis a vért, különösen dörzsöléssel, könnyen ki lehet mosni, de meleg, vagy éppen forró vízzel való mosásnál a forró víz belesüti a ruhába a vér festőanyagát s azután már nagyon nehéz azt onnan eltüntetni. Ezt a nők jól tudják, ellenben a férfiak kevésbé s hogy a vért minél könnyebben s alaposabban eltüntethessék, forró vízzel akarják kimosni.

— Azt az egyet pedig megmondom nektek, a ruhákra vigyázzatok, mint a szemetek fényére. Ha már a kapitány úr jósága megengedte, hogy tisztességesen menjetek az ellenség elé, az még nem jelenti azt, hogy akármit csinálhattok az új rüsztinggal. Ne gyűrjétek ne piszkoljátok, verekedés közben be ne vérezzétek. Ha pedig valaki a svarmléniában fűbe vagy pocsolyába mer belefeküdni, annak kitépem a fülét, oszt menten hazazavarom! Abtreten!

E vészes fenyegetés azonban egyelőre semmiképp sem befolyásolta a virágszálak hangulatát. Vigan zsi-bongva törtettek ki a kapun. És míg őrmester úr Gajdacs gondterhelten fogott neki, hogy a feldúlt raktárban rendet teremtsen, kint a városban zene pattogott, virágosó hullott, búcsúcsókok csattantak.

... A tizennegyedik század raktárára ráborult a homály, Gajdacs mégegyszer végignézte a glédában sorakozó nadrágokat, zubbonyokat, ingeket és tornisztereket. Itt megsímogattott egy dobot, ott megigazított egy csatot. Az esti szél távoli muzsika foszlányait sodorta be a nyitott ablakon. És őrmester úr Gajdacs, a rettenthetetlen, valami furcsa belső szorongást érzett, amint utoljára tekintett maga körül szeretett raktárában.

— Sohase lesz már úgy, ahogy eddig volt. — morgogta. — Az egész világ megbolondult!

És lehorgasztott fejjel tette rá az ajtóra a lakatot.

*

Igaza volt. Azokban a forró napokban az egész világ megbolondult... És azóta se lett úgy, ahogy volt!

Ha a gyanúsítottak sikerült is a vérnyomot hideg vízzel teljesen eltüntetnie, azért nem kell a reményt feladnunk, mert még mindig fennáll a lehetőség, hogy a kimosás által vérrészecskék a varratok közé vagy azokba a képződményekbe kerültek, amelyek régen viselt ruháknál a ruhaanyag és a bélés között keletkeznek. Az ilyen helyeket behatóan meg kell vizsgálni, ez azonban inkább a szakértő feladata. A csendőr köteles azonban az ilyen ruhákat a szakértői vizsgálat részére biztosítani.

Különböző tárgyak és eszközök vizsgálatánál a fősúlyt a bemélyedésekre s általában olyan helyekre kell fordítani, ahonnan a vért nehéz eltüntetni, mert a síma, könnyen hozzáférhető helyekről a vért a tettes úgylis eltünteti. Fejszénél, kalapácsnál tehát ott, ahol a nyél bele van illesztve. A fejszét, kalapácsot a nyéltől kivéve, eszközöljük a vizsgálatot. Zsebkésnél a nyél belsejében s ahol a penge fordul, konyhakésekénél: ahol a penge a nyélbe beér, esetleg a nyelet tartó szegecskék lapocskái alatt, dorongoknál a repedésekben stb.

Ha vérnyomot deszkáról, gerendáról felmosás, lekaparás vagy legyalulás által tüntettek el, a felmosott, lekapart, legyalult helyet alaposan meg kell vizsgálni, mert különösen régebbi deszkákban mély repedések szoktak lenni, amelyekben a vér az eltüntetés után is feltalálható. Különös gondot kell fordítani a padlók hézagaiban levő piszok vizsgálatára, mert az a vért, a véres vizet felszívja s az sokáig kimutatható benne, annál inkább is, mert a padlóhézagok kitisztítására a tettes aligha gondol. Falak vizsgálata is hasonló elvek szerint történjék. Lehetnek ott is helyek, hova a vér mélyebben beszívódott s ahol tehát az még az eltüntetés után is feltalálható.

Általában az eltüntetett nyomok felkutatása már nem a nyomozó csendőrnek, hanem a szakértőnek a feladata; a csendőr kötelessége itt többnyire csak annyi, hogy megállapítja, vajjon a vérnyomok eltüntetésé megtörtént, vagy megkíséreltetett-e s hogy a vizsgálatához szükséges anyagot a szakértő részére biztosítsa.

Mivel az elmondottakból látjuk, hogy a vérnyomok vizsgálatát nagyon sok esetben a szakértő végzi, röviden ki akarok terjeszkedni arra is, hogy miként kell a vérnyomokat a szakértő részére biztosítani.

Ha a szakértő a helyszínre kiszáll, gondoskodni kell arról, hogy megérkezéig a vérnyomok változatlanul megmaradjanak. Különösen fontos ez szabadban levő nyomoknál. Takarjuk le tehát az ily vérnyomokat oly módon, hogy azokat a szakértő sértetlen állapotban vizsgálhassa meg. Ha a szakértő nem megy a helyszínre, nekünk kell arról gondoskodnunk, hogy a kérdéses tárgyak hozzá kerüljenek, azokat tehát tudnunk kell becsomagolni. A csomagolásnál az legyen az elv, hogy a tárgyakat úgy csomagoljuk, hogy a szállítással járó rázkódtatások, dobálásoktól a nyom tönkre ne menjen. Egy alkalommal a budapesti bűnügyi nyilvántartóban járva, az egyik tisztviselő egy borospoharat mutatott, melyet egy csendőrös küldött be oda abból a példából, hogy a rajta levő véres ujjlenyomatot vizsgálják meg. A csomagolás iskolapéldája volt a rossz csomagolásnak: a dobozba tett borospohár gondosan finom faforgácsba volt csomagolva. Természetes, hogy mire a pohár postán Budapestre ért, a forgács az újjnyomot tönkretette. Ilyen tájékozatlanságnak előfordulnia nem szabad.

Lengyel tüzértisztek látogatása Budapesten: Ünnepi ebéd Kormányzó Úr Öfömméltósága részvételével a „Bem József” 1. honvéd lovastüzérsztyálynál. (Schäffer felvétele.)

Az alábbiakban felsorolok néhány példát arra, hogy a különböző tárgyakat hogyan kell becsomagolni:

Véres ruhákat ládába kell csomagolni és pedig úgy, hogy a vérnyomok felül és szabadon legyenek. Ha a ruhát össze kell hajtani, a vérnyom belül legyen. Mindkét esetben azonban a csomagolás előtt a ládába lyukakat fúrjunk és zsineggel a ruhát úgy kössük a láda oldalaihoz, hogy az semerre se tudjon elmozdulni. Vigyázni kell persze arra, hogy a nyomot a zsineggel se tegyük tönkre.

Papíron talált vérnyom épségben tartása, ha a nyom teljesen száraz, nem ütközik nagyobb nehézségbe, mert csak egy tiszta papírlapot kell ráfektetni s így egy könyvbe csomagolva, jól eláll. Fadarabokat, kisebb szövetdarabokat, kisebb köveket úgy csomagolunk, hogy egy dobozba rakva, a doboz aljához kötözzük azokat.

Nagyobb tárgyakat, pl. fejszét, csákányt, nagy kalapácsot, dorongot, löcsöt, ásót, vasvillát mindenestre nehezebb csomagolni, de ne sajnáljuk a fáradságot. Ha egy nagyobb tárgynak, pl. kalapácsnak mindkét oldalán vannak vérnyomok, a láda aljára papírgöngyölegeket szegezzünk s a kalapácsot úgy fektessük azokra, hogy a véres rész sehol se érintkezék a papírgöngyöleggel. A tárgyat azután jó erősen a láda aljához kötözzük.

Nem lehet külön felsorolni minden egyes tárgynak a csomagolási módját, de ha szem előtt tartjuk az elvet, hogy a nyomnak szállítás közben sem

tönkremennie, sem pedig változást szenvednie nem szabad, a csendőr leleményessége mindig megtalálja a módját bármilyen tárgy csomagolásának is.

Felsorolok még végül egy pár eljárási módot, amelyekkel a szakértő a beküldött vérnyomokat megvizsgálja.

Mikroszkóppal meg lehet állapítani, hogy a vizsgált anyag vér-e vagy pedig más anyag. Ezenkívül megállapítható az is, hogy a vér emlős, madár, hal, vagy kétélű vére-e. Az emlősök vére is különbözik egymástól, minek következtében megállapítható, hogy az milyen emlősnek, esetleg embernek a vére.

Olyan esetekben, midőn a vér oldott állapotban van jelen, pl. véres víz vizsgálatánál, a vér kimutatása spektroszkóppal (színképelemző-készülékkel) történik. A spektroszkópban látható színekéből a szakértő a vér jelenlétét könnyűszerrel ki tudja mutatni.

Kimutatható a vér vegyi úton is. Ha például gyanu van arra, hogy ruhadarabokon vérnyomok vannak, melyek azonban szabadszemmel, esetleg nagyítóval sem fedezhetők fel, a szövetet a szakértő ollóval megnyirja s a kapott port kémlelőszerekkel (reagenssel) vegyítve vizsgálja. A különféle használatos kémlelőszerek nagyon érzékenyek s velük nagyon kevés vér jelenléte is kimutatható. Vannak a felsoroltakon kívül más eljárások is, melyeknek ismeretése azonban hosszadalmas volna.

Cikkemmel rá akartam mutatni arra, hogy a

vérnyomok, legyenek azok a helyszínen, gyanúsítoton vagy valamely tárgyon, nagy fontossággal bírnak a tettes kézrekerítésénél, a tettesség bizonyításánál s általában a bűncselekmény lefolyásának rekonstruálásánál. Nem szabad tehát ezt a fontos körülményt a nyomozó csendőrnek figyelmen kívül hagynia s a vérnyomok jelenlétét egyszerűen tudomásul vennie. Ha ilyeneket talál a helyszínen, azokat alaposan vizsgálja meg, alakjukat, helyzetüket pontosan rögzítse, esetleg a szakértő számára biztosítsa, mert azokból a legtöbb esetben fontos következtetések vonhatók le. Ha pedig a bűncselekmény természetéből következtetve, vérnyomok jelenléte valószínű, a legnagyobb gondossággal, türelemmel keresse, vagy szakértővel kerestesse azokat, mert lehet, hogy éppen azon az egy elrejtett, jelentéktelennek látszó vérnyomon fordul meg az egész nyomozás sorsa.

Kavarodás a szüzdohány körül.

A m. kir. Hadtörténelmi Levéltár okmányai alapján
írta: vitéz BERKÓ ISTVÁN ny. ezredes.

A mult század ötvenes és hatvanas éveiben, amidőn Magyarországon az osztrák császári hatalom volt az úr, sok olyan intézményt kellett a népek megismernie, amelyenkről azelőtt fogalma sem volt. Ezeket az új intézményeket az osztrák abszolutizmus azzal az indokkal honosította meg, hogy a civilizációt ki kell terjesztenie Magyarországra is, ahol még naponta betyárok fosztják ki a kocsipostát, ahol még szabadon termesztik a dohányt, ahol nem ismerik a bélyegilletéket és ahol még minden téren erősen ázsiai állapotok uralkodnak.

Bár Magyarország nem volt annyira vad állapotban, amilyenek a jó bécsi kormány a világ előtt azt kikürtölte, mégis meg kell vallanunk, hogy a polgári rend szempontjából némi reformokra valóban szükség volt. A császári kormány azonban ügyetlenül csinálta a reformokat és a magyar nép lelkületével ellentétes intézkedései által egyenesen gyűlöletessé tett még olyasmint is, amiért tulajdonképpen hálás lehetett volna mindenki, aki a rendet, a biztonságot és az igazságot szereti. De nemcsak a kormány intézkedéseiben volt itt a hiba, hanem azokban is, akik az intézkedések végrehajtására voltak hivatva.

Ezek közé a végrehajtó közegek közé tartozott a zsandár és a finánc is; az előbbinek hivatása a közbiztonság fenntartása volt, az utóbbi a jövedéki kihágások megakadályozására volt rendelve. Noha a zsandárt még csak elszívte valahogyan a nép, a fináncintézményt azonban semmiképpen sem bírta bevenni. Az abban az időben újonnan bevezetett adók, továbbá a bélyeg- és jövedéki ügyek még annyira ismeretlenek voltak, hogy az egyszerű magyar nép nem értette meg, vajjon miért nem szabad neki tetszése szerint egy kis jó pálinkát főzni, miért nem szabad annyi dohányt termelni, amennyit akar és miért kell a pipáját trafikdohánnyal megtömnie, ha füstölni óhajt. A bélyegilleték pedig egyszerűen szörnyűségszámba ment előtte, nem tudván felfogni, hogy ugyanakkora kis darabka papirosért miért kell ennél a hivatalos írásnál többet fizetnie, mint amannál.

Akadtak olyan elkeseredett magyarok is, akik — bár nagy pipások voltak — inkább lemondtak a dohányzásról, ide trafikot nem szívtak a világ minden kincséért sem. Sőt olyan lelkes hazafi is volt, aki inkább elvesz-

tette a perét, de bélyegre ki nem adott egy krajcárt se. Helyes volt-e vagy sem az ilyen felfogás, az nem játszott akkor szerepet. A fődolog az volt, hogy a gyűlölt császári hatalomnak egy krajcárnyi hasznot se hajtson senki.

A fináncok, vagyis pénzügyőrök túlnyomórészt idegenek, t. i. leginkább csehek és morvák voltak, éppen úgy, mint a zsandárok is; csak lassan-lassan lehetett a későbbi évek folyamán magyarokat is megnyerni ezekre a szolgálatokra. Úgy a csendőrség, mint a pénzügyőrség, állami szerv lévén, őket a legszigorúbban alkalmazott törvény védte és azok, akik akár a csendőrrrel, akár a pénzügyőrrel szembeszálltak, haditörvényszék előtt feleltek tettükért.

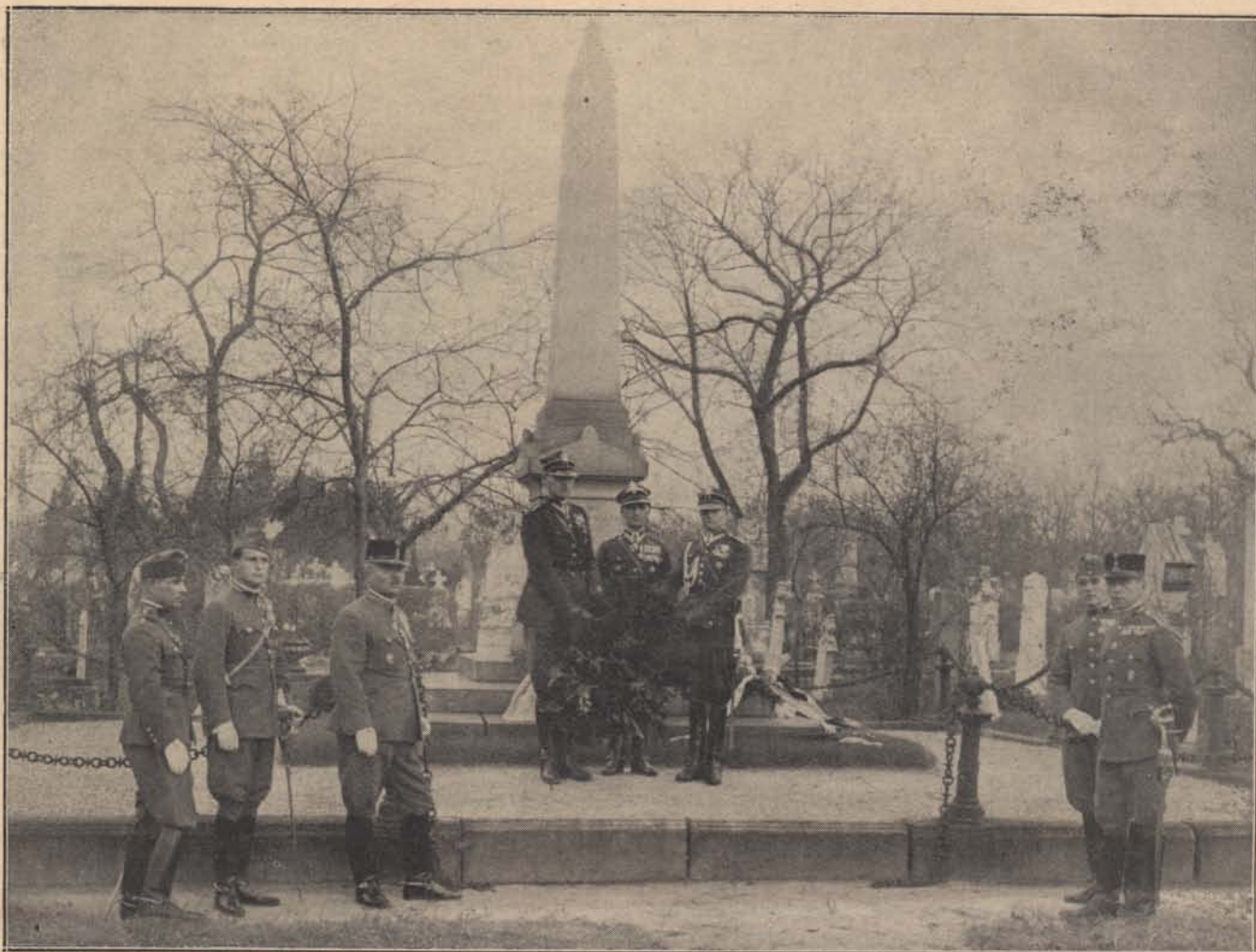
A császári hatalom harmadik s egyben legerősebb eszköze a katonaság volt. Noha Magyarországról is soroztak katonákat, a magyar legénységből álló ezredeket az osztrák örökös tartományok területére vitték ki, helyettük pedig ausztriai csapatokat hoztak. Így az összes állami fegyveres intézmények idegenekből állottak. Érdekes, hogy a szóbanforgó három állami intézmény tagjai, a katonák, a zsandárok és a fináncok nem állottak egymással jólábon. Különösen a fináncot nem szerették se a zsandárok, se a katonák, még pedig azért nem, mert a finánc, hivatásának teljesítése folytán, gyakran önekik is ártott vagy kellemetlenséget okozott. Ezért nem nagyon lelkesedtek, ha a fináncok védelmére nekik kellett karhatalmat szolgáltatni. Mert azok a császári fináncok nem voltak olyan megértő, hazafias és értelmes emberek, mint a mostani magyar pénzügyőrök, azok túlzásba vitt szolgálati buzgóságukban nem ismertek se Istent, se embert, hanem csakis a rideg paragrafust nézték s annak betűszerint értelmezett rendelkezéseit mindenáron érvényre akarták juttatni, ha mindjárt ártatlanok is szenvedtek miatta.

A mult század hatvanas éveiből maradt történelmi okmányok egyike figyelemreméltó esetről számol be, amelyből élénken kiviláglik, hogy a magyar nép, a zsandárok és a katonaság milyen érzelmekkel viseltettek a fináncok iránt.

Kecskeméten, 1862 február 5-én, hetivásár alkalmával, az ottani cs. kir. pénzügyőri biztos két pénzügyőrt küldött a református kollégium előtt elterülő piacra, ahol ócska házieszközökön kívül még puskát, pisztolyt, sőt fináncnemlatta szüzdohányt is szoktak árusítani. Mind a két pénzügyőr fiatal magyar legény volt s éppen azért küldték őket a szüzdohányárúsítás megakadályozására, mert egyrészt a nép nyelvén tudtak beszélni, másrészt mert a pénzügyőri biztos, aki Csehországot vallotta szülőföldjének, a többi idegen finánclegénységet kímélni akarta holmi kis fejbeveréstől, ami az ilyen vállalkozásnál rendszerint be is következett.

A két pénzügyőr vállára vette puskáját és végigjárta a teret. Alig néhány lépés után tanyai emberre akadtak, aki 45 csomó leveles magyar dohányt hozott a piacra. Nosza ráestek és elvették az egész dohányt; a tanyai magyart azonban nem sikerült elcsípni, mert az beugrott a néptömegbe és pillanat alatt eltűnt. A két buzgó pénzügyőr diadallal vitte be a zsákmányt a biztoshoz és legott visszament a vásárra, hogy újabb dohányárúsító után kutasson.

Nem kellett sokáig fáradozni, mert — amint később jelentették — hamarosan megint akadtak olyan emberre, aki — nem törődve a fináncok megjelenésével várható veszéllyel — keszkenőre kiterítve kínálgatott jó csomó finom magyar dohányt. A két finánc azonnal ott termett, a dohányt keszkenőstül együtt összeszedte és az árusítóval együtt szintén be akarta vinni a biztoshoz.

Lengyel tüzértisztek látogatása Budapesten: A lengyel tisztek koszorút helyeztek a magyar szabadságharcban küzdött Voroneczky lengyel herceg sírjára. (Schäffer felvétele.)

Ekkor azonban a közelben lévő vásárosnép, amely már amúgyis dühös volt a fináncokra, hirtelen körülvette őket, az elfogott árusítót kiragadta kezeikből és különféle becsmérlő címekkel traktálva őket, fenyegetőleg lépett fel. Botok emelkedtek a levegőbe és nem kellett sok biztatás, hogy az ütlegek árja meginduljon. A két szegény fináncot alaposan ellátták. A fiatalabbiktól elvették a puskát, levertek fejről a főveget és ütlegek zápora között sikerült csak elmenekülnie. A másiknak fején szintén egymásután koppantak a botok, míg végre összeesett, mire a nép puskáját és az elkobzott dohányt is elvéve tőle, még néhányat rugott rajta és otthagya őt.

A szegény megvert finánc azután feltápáskodott és a vásárosok szidalmi között elfutott a pénzügyörségre, ahol a biztosnak jelentést tett a rajta és társán esett súlyos bántalmazásról. A másik elvert finánc akkor már szintén ott volt; a biztos másik puskákat adott nekik, azonnal segítséget kért a csendőrségtől és a többi pénzügyőrt is mozgósította.

A csendőrök a hozzájuk megerősítésül beosztott katonák közül küldtek néhányat. Ezekkel az egyik megvert pénzügyőr indult a vásárba, hogy az embereket, akik a bántalmazásban részesek voltak, elfogja. A másik a többi pénzügyőrrel hasonló célból külön járort alakított. Különböző útvonalon bejárták a piacot és a környező utcákat.

A két bántalmazott úgy a vásártéren, mint a közeli utcákban felismert néhány embert, akik őket ütlegelték s akik puskájukat elvették. Természetesen letartóztatták

ezeket s bekísérték a Kecskeméten állomásozó 2. vétesezred fogházába. Az a pénzügyőr pedig, aki az ütlegelés következtében a földre rogyott, azután a csapatkórházba ment, ahol sérülését bekötötték és arról orvosi látletet vettek fel. A katonáorvos véleménye szerint a sérülés nem volt valami súlyos. A pénzügyőrt bottal ütötték fejbe, minek következtében fejbőre mintegy félujjnyira felrepedt és a sérülés környéke kissé feldagadt.

A sebesült az esetről felvett jegyzőkönyvi vallomásaiban iparkodott kifejezésre juttatni, hogy ő a minden oldalról sűrűn zuhogó ütéseket egyideig hősiesen állta, mert a hozzá szorosan odanyomult néptömeg miatt egyáltalában nem tudott védekezni. Amikor fejét a hátulról jött súlyos ütés érte, akkor elvesztette eszméletét és puskáját még akkor is görcsösen magához öelve, összeroskadt. Magához térve, csak arra emlékezett, hogy a tömeg rajta keresztülgázolt és még akkor is szidalmazta. Puskáját azonban elvitték s nem látta társát sem.

A csendőrség az esetről szintén tett írásbeli jelentést a vezénylő tábornoknak Budára. Ez a jelentés azonban nem egészen úgy festette le a helyzetet, mint ahogyan az ütlegelés szenvedő hősei előadták. A csendőrség megállapította, hogy a piacon az illető ember nem nyíltan árulta a dohányt, hanem a fináncok leselkedtek utána és a subája alól erőszakkal húztak ki néhány dohánycsomót. A vásáros nép e miatt az erőszakos ravaszság miatt haragudott meg rájuk, kiknek részéről még azt is súlyosbító körülménynek vették az emberek, hogy magyar létükre

Barkóczy Mihály és Varga István detektívfelügyelők síremléke a budapesti Kerepesi-úti temetőben. A síremlékek leleplezéséről legutóbbi számunkban megemlékeztünk.

ilyen alattomosan keverik bajba a saját véreiket. A csendőrség egyébiránt nem is tulajdonított nagyobb súlyt az egész dolognak; látszott, hogy ha nem is helyesli a pénzügyörök bántalmazását, azonban a tettesek felháborodásból eredő botútéseit bizonyos fokban mégis meg tudja érteni.

Az akkor érvényben álló rendelkezések szerint a pénzügyörök bántalmazóit haditörvényszék elé állították. A 2. vértesezred hadbírája sorban kihallgatta őket, de valamennyien azt állították, hogy ártatlanok, sőt tanukra hivatkoztak, akik igazolni tudják, hogy a kérdéses időben nem is voltak a kollégium környékén. A tanukat szintén kihallgatták, ellenben azok nem tudták kétségtelenül beigazolni, hogy a gyanúsítottak abban az időben, amikor a tettegesség történt, valóban nem tartózkodtak a piacon és nem vettek részt az ütlegelésben.

Kétheti letartóztatás után összeült a 2. vértesezred haditörvényszéke. Az elnöklő kapitány bizonyára belátó ember lehetett, azonkívül a hadbíró sem akarta felfújni a dolgot s az ítéletet úgy hozták meg, hogy döntő bizonyítékok hiányában valamennyi vádlottat felmentették. Bizonyára akként gondolkoztak, hogy a jóféle szüzdohány miatt kiosztott néhány botbüntetésért bőven elegendő volt a kétheti vizsgálati fogság.

Az egykorú okmányok nem mondják, de szinte kiérzik belőlük, hogy úgy a csendörök, mint az ítélkező katonák szinte valami kis kárörömet éreztek, hogy az okvetetlenkedő két fiatal pénzügyör ez egyszer embereire akadt. Az azonban egészen bizonyos, hogy szüzdohányt azután is árultak a „híros város” hetivásárain.

Komárom 1527. évi ostromáról egy akkori szemtanú, Urrinus Vellics, csodálkozással jegyezte fel, hogy az ostromló német tüzéség „hallatlan gyorsasággal” 5 óra alatt 30, sőt 35 lövést is tett. Mit ért volna szegény Urrinus pl. a piaverpörgőtűzről?

A mi csendőrünk.

írta: HORVÁTH KÁLMÁN,
a **Nemzeti Ujság** munkatársa.

Mindig megdobban a szívem, ha a csendőr kakastollát meglátom. Hogy miért? Nehéz volna erre felelni. Bele kell nyúlni a lélek féltve őrzött érzéstárába s megpengetni a hűrt, amelynek rezgése a gyermek ösztönös megérzésétől a férfiszív dobbanásáig vezet. Mert gyermekkorom óta ideálom a magyar csendőr s a jellegzetes kakastoll összeforrt legszebb emlékeimmel abból a korból, amelyben nem ismerünk felhőt, csak napsugárt.

A gyermek mindent lát, mindent hall és mindent megfigyel akkor is, amikor látszólag játékba van mélyen elmerülve. Különösen vonzza és érdekli mindaz, ami a megszokott környezetétől elütő, amit nem ért s amit a felnőttek sem tudnak gyermeknyelven, a fantáziáját kielégítően megmagyarázni neki. Így fogott meg engem gyermekkoromban a magyar csendőr és pedig elsősorban annak a viselkedése, mert az egészen más volt, mint amit másoknál tapasztalhattam.

A csendőr, amint gyermekszemem megfigyelte, mentes volt mindenféle indulattól. A csendőrt sohasem láttam vígnak, jókedvűnek, vagy szomorúnak, nem láttam sírni, nevetni, búsulni, örülni, haragudni, tombolni, hetvenkedni, dicsekedni. Nem hallottam énekelni, duhajkodni, káromkodni. Nem láttam kártyázni, inni, részegeskedni, asszonynéppel enyelegni. Pedig sokszor megfigyeltem őket. Ha járőr jött a falunkba, mindig ott settenkedtem körülötte. De mindenkor csak ugyanazt az egyforma kimért komolyságot tapasztalhattam náluk. Szóval nem voltak olyanok, mint azok az emberek, akiket ismertem.

De gyermekszemem mást is megfigyelt a csendörök körül. Így különösen azt, hogy nem félték senkitől és semmitől. Hogy a csavargóktól, cigányoktól, tolvajok-

A ceglédi lovastanosztály november 9-én számos vendég részvételével jólsikerült Hubertus vadászlovaglást rendezett.

tól, garázda legényektől s általában az emberektől nem félnek, azt még megértettem valahogy. De nem féltek azok a harapós kutyáktól, sőt a falu bikájától sem. Pedig mi gyerekek szörnyen respektáltuk ezeket. Így például a falu bikáját, amelyik már több embert felöklelt, csak az udvarunkat övező bástya tetejéről mertük szorongva megfigyelni, amikor, nyomában a pásztorral, kormos nyakával végigsétált az utcán. A járőr pedig rendületlenül haladt el a mi rémeink mellett a maga kimért, egyenletes, sem lassú, sem siető lépteivel és csodálatosképpen sem a harapós kutyák, sem a bösz bika nem merték — megtámadni.

Sok ilyen — részben naiv — benyomásom, megfigyelésem és tapasztalatom volt még, amelyek állandóan foglalkoztatták a fantáziámat s végül kialakították lelkemben a csendőrideált. Szolgálaton kívül nemigen találkoztam csendőrökkel s így nem tudhattam, hogy ilyenkor ők is jobban hasonlítanak a közönséges halandókhoz. Ez a némileg esetleg kiábrándító körülmény sem zavarta az ideál kialakulását. Milyen volt hát ez az ideál?

A csendőrt a gyermekfantáziám kiemelte a közönséges halandók sorából s a mondák és regék világába helyezte a hősök, a Toldi Miklósok közé. Meg voltam róla győződve, hogy a csendőr sérthetetlen, képes mindenre, nincs előtte lehetetlenség s arra hivatott, hogy a gonoszokat ártalmatlanná tegye, a jókat pedig megvédje. Ezért a csendőr mindenütt megjelenik, ahol szükség van rá s aztán eltűnik és senkisémet tudja, hova megy, merre jár. A jó embereknek nem kell félniük tőle, a gonoszokat pedig megtalálja, bárhova bujjanak is előle.

Ha sötét este kocsin utaztam szüleimmel s utunk

temető mellett, erdőkön keresztül vezetett, mindig szorongó érzés fogott el a különböző rablói történetek és a kísértetekről szóló fantasztikus elbeszélések hatása alatt, amelyekkel faluhelyen teletömték a fejemet. Ilyenkor szinte felkiáltottam örömben, ha az országúton véletlenül csendőrszuronyt láttam megvillanni. Minden bátorságom visszatért s úgy éreztem, hogy most már egész hazáig nem érhet bennünket semmi veszedelem.

Ha rablásokról, betörésekről, verekedésekről s egyéb bűntényekről beszéltek a faluban, csak addig érdekelt a történet, míg az elbeszélő odáig jutott, hogy a csendőrök megjelentek. A többire nem voltam kíváncsi, mert meg voltam győződve, hogy a csendőrök megjelenésének csak a rend helyreállítása s a gonoszok vagy rendetlenkedők ártalmatlanná tévése lehetett a következménye. Azt szerettem volna ugyan hallani, miként ment végbe a csendőri beavatkozás, de ezt az elbeszélők sohasem tudták az én fantáziámnak megfelelően előadni. Azért aztán meg sem hallgattam elbeszélésüket.

Amikor a gyönyörű holdvilágos nyári estén kint üldögéltem a ház előtt boldogult apámmal, sokszor feltűnt kis falunkban a járőr. Mindig megálltak előttünk s a járőrvezető beszélgetést kezdett apámmal. E tájékoztató beszélgetések jelentőségével természetesen nem voltam tisztában s nem is igen értettem azokat, de hallatlanul boldog és büszke voltam, hogy szóbaálltak velünk s néha még nekem is juttattak egy kis beszédmorzsát. És csodálatos, olyan respektusa volt előttem a csendőrnek, hogy gondolni sem mertem erre a pályára, annyira elérhetetlennek, lehetetlennek látszott a számomra. Pedig a gyereknél ez szokott lenni a legelső.

Aztán elszakadtam a falunktól, középiskolába vitt az utam egyik nagy alföldi városba. Itt megismertem az

A New-Yorkban rendezett nemzetek lovasversenyét a német tisztek nyerték meg.

akkori idők városi „rendőrét”. Kerestem benne a csendőrt, az én ideáloimat, de bizony nem találtam. Túlságosan ember volt ahhoz, hogy csendőr lehessen. Itt előre kell bocsátanom, hogy amikor az akkori idők kedélyes vidéki rendőrét visszaemlékezésem nyomán említem, távolról sem gondolok a mi kiváló államrendőrségünkre, amelynek terhes, kimerítő és életveszélyes szolgálatát szintén ismerem s a legnagyobb elismeréssel méltattam már írásban is.

De visszatérve az én vidéki rendőrömhöz, sehogyszem tetszett az én csendőrökhöz szokott szememnek az ő magatartása s viselkedése. Egészen más volt az állása, járása s beszédmodora. Vitába bocsátkozott a legényekkel, munkásokkal s más felekkel, gorbábkodott a kofákkal, káromkodott, nevetett s más emberi indulatokat is elárult. Lehetett vele bizonyos fokig komázni, a csődületeknél jobbra-balra trángatták, sőt többször láttam korcsmákba is betérni s egy-egy pohár bort felhajtani. Kardja és egyenruhája, sőt revolvere volt ugyan neki s tudtam, hogy az ő hivatása szintén a közrend és közbiztonság fenntartása, de sehogyszem tudta bennem azt a hatást kelteni, amit a biztonságérzet szempontjából a csendőr megpillantása jelentett.

Aztán megint mult az idő és megismerkedtem a katonasággal is. A hadsereg nagyon tetszett s nagyrabecsültem, de a csendőrt a katonában sem találtam meg. A fegyelem megvolt ugyan a katonáéknál, de a katona túlságosan gép volt ahhoz, hogy csendőr lehessen. Amíg

a rendőrben sok, addig a katonában kevés volt az ember ahhoz, hogy a csendőrözökhöz hasonló lehessenek. A katona vakon teljesíti a parancsot s azontúl megszűnik rá nézve minden, a csendőrnek azonban a parancs teljesítésén kívül önálló hatáskör is jut, amelynek keretében nemcsak a közrendre, közbiztonságra ügyel, hanem jóakarója, támogatója is a gondjaira bízott népnek.

Nem ismerem pontosan a csendőrség szervezetét és szolgálati szabályzatát, azért nem is akarok belekontárkodni annak fejtegetésébe. Csupán azokról a benyomásokról volt céлом beszámolni, amiket e nagyszerűen különleges fegyveres testületünknek a működése a laikus figyelőben kelthet. És most, felnőtt korban sem mosolygok gyermekkori benyomásaimon, mert azokat, a fantasztikus és naiv elemektől megtisztítva, ma is igazaknak vallok.

Ma is épp úgy csodálom a magyar csendőrt, mint régen. Csodálom, mert szinte hihetetlen tökéletességgel párosul benne a vasfegyelem alatt álló katona az érző, gondolkodó s minden körülmények közt cselekedni tudó emberrel. Pedig a fegyelem, ha nem is megöloje, de korlátozója szokott lenni az egyéniség kialakulásának s hátrányosan befolyásolhatja az érzést, gondolkodást, fel-találóképességet és a saját kezdeményezéséből való cselekvést. Számtalan példa és gazdag tapasztalat érlelte meg bennem ezeket a benyomásokon alapuló megállapításokat, amelyeknek örömmel adtam hangot éppen a Csendőrségi Lapok hasábjain.

Győri János tiszthelyettes.

A szolnoki vegyes őrsről vezényelték 1914. év augusztus 1-én a máramarosszigeti szárnyparancsnoksághoz. Innen került augusztus 11-én, mint különítményparancsnok Alsóhidegpatak községbe, ahol még ugyanazon évben alkalma nyílt bizonyítani, hogy a ma-

Győri János tiszthelyettes.

gyar csendőr nemcsak a közbiztonsági szolgálatban állja meg a helyét, hanem mint harcos is elismerést tud szerezni magának és testületének.

Győri tiszthelyettes alig foglalta el állomáshelyét, már jöttek a hírek az orosz közeledéséről. Galícia területén több eredményes hírszerző szolgálatot teljesített s egy ilyen alkalommal két orosz gyalogost fogott el, akik értékes anyagot szolgáltatottak hírszerző közegeinknek.

1914 december 2-án az őrs legénységével a 19. honvéd gyalogezred egyik zászlóaljához csatlakozott s résztvett annak harcaiban. Amikor az ezred az orosz túlerő elől visszavonulóban volt, hat emberével hírszerző szolgálatra vezényelték. Feladatának megoldása után Kelecsénybe visszatérően a kelecsényi őrsöt támadó orosz különítményt hátbatámadta s annak nagy veszteséget okozva, az őrs legénységét megmentette... Ké-

sőbb az oroszok megerősítve újból támadtak s Győri tiszthelyettes Iszka község irányába vonult vissza s ott egy hegyháton állást foglalt. Rajvonalát az oroszok többszörösen támadták, de Győri tiszthelyettes állását mindaddig tartotta, amíg a honvédek a szomszéd hegyháton fel nem vonultak s az ellentámadást megindították. Az oroszok meglepetését felhasználva, embereivel Győri tiszthelyettes is rohamra indult, de közvetlen az orosz állások előtt két lövedéktől találva, jobb felső láb-szárán súlyosan megsebesült.

Felgyógyulása után is — mint a kitüntetési javaslata mondja — több eredményes járőrharcot vezetett.

Vitéz magatartásáért a 2. osztályú ezüst vitézségi éremmel tüntették ki.

KÜLFOLDI CSENDŐRSÉGEK.

A francia csendőrség.

(43. közlemény.)

A kidolgozatok tárgyát az iskolaparancsnok javaslatából a miniszter választja ki.

21. §. A szóbeli vizsgák nyilvánosak, de csakis a hallgatók számára.

Az egyes kérdésekre való felelés sorshúzás útján történik; e célból a bizottság egyforma nagyságú szelvényeket készít és azokra írja fel a kérdéseket.

A hallgató, mielőtt elszólítják, egy szelvényt húz, annak szövegét elolvassa, azután átadja a vizsgáztatónak.

A hallgatókhoz intézett kérdés csak olyan lehet, amely a szelvényekre rávezetettel azonos; mindazonáltal meg van engedve, hogy a vizsgáztató, ha a hallgató ismereteinek terjedelméről meggyőződést óhajt szerezni, olyan kérdéseket is feltehessen, amelyeket e célból szükségesnek tart.

22. §. A hallgatók által adott feleletet 0—20-ig terjedő számjegyekkel kell osztályozni.

23. §. A hallgatóknak a lovaglásban és a lovassági gyakorlatokban szerzett képességének elbírálása végett egy lovasszakaszt kell az iskola székhelyére berendelni.

24. §. Az írásbeli kidolgozatok és a szóbeli feleletek elbírálására vonatkozó osztályzatok a következők:

kiváló	20 és 19
igen jó	18 és 17
jó	16, 15 és 14
elég jó	13 és 12
megfelelő	11 és 10
kielégítő	9 és 8
gyenge	7, 6 és 5
rossz	4, 3 és 2
igen rossz	1 és 0

25. §. Az általános alkalmasságot elbíráló osztályzat a hallgató katonai értékére, parancsnoki alkalmasságára, magatartására, magaviseletére és szolgálati készségére vonatkozik. Ezt az osztályzatot csak az a hallgató kaphatja, aki az írásbeli és szóbeli vizsgákat sikeresen kiállotta.

26. §. A hallgatók végleges osztályozásánál tekintetbe kell venni:

1. A felvételi vizsgán elért osztályzatot.
2. A tanfolyam ideje alatt kapott osztályzatokat.
3. Az írásbeli vizsga alapján nyert osztályzatot.
4. A szóbeli vizsgán kapott osztályzatokat.

27. §. A vizsga végeztével a bizottság az érdemek alapján lajstromot készít:

- a) a harmadosztályú örsvezető vagy az azzal egyenlő rendfokozatú köztársasági gárdajelöltekről;
- b) a negyedosztályú örsvezető vagy a köztársasági gárdához tartozó szakaszvezetőjelöltekről.

28. §. Ezekután a hallgatók szabadon választhatják azt az állomáshelyet, amelyen szolgálni óhajtanak. A miniszter ugyanis még kellő időben egy névjegyzéket ad le azokról a parancsnokságokról, amelyeknél üresedés van. A hallgatók csak az ebben a névjegyzékben megjelölt helyek valamelyikére kérhetik beosztásukat.

A hallgatók nem kérhetik arra az örsre való beosztásukat, amelynek körletében vagy amelynek szomszédságában szüleik vagy mostohaazülei laknak.

Miután a választást megejtették, a hallgatók ezt írásban elismerik.

29. §. A bizottság elnöke a hallgatók osztályozásáról szóló kimutatót, valamint az általuk választott beosztási helyekre vonatkozó névjegyzéket s végül a hallgatóknak ezzel kapcsolatos nyilatkozatait a hadügyminiszternek (csendőrségi osztály-nak) terjeszti fel.

Ilyenkor indokolt javaslatot tesz az egyes jelöltek felvételére vagy elutasítására is.

30. §. Ugyancsak a bizottság jelentést tesz a miniszternek azokról a különböző tapasztalatairól, amelyeket a vizsga folyamán a hallgatók kiképzéséről és a vizsga megtartásával kapcsolatban szerzett.

31. §. A hallgatók felvételét, beosztását és rangját a Hivatalos Lapban teszik közzé.

32. §. Az 1914. évi június hó 10-én kelt rendelet hatályát veszti.

Tengeri halászati kihágások nyomozása a csendőrség által.
Páris, 1914 július 25.

1. §. A megyei csendőrség egyénei felhatalmaztatnak arra, hogy a korzikai tengerészeti kerületekben a tengerparti halászatot ellenőrizzék.

2. §. Az ilyen ügyekben felvett jegyzőkönyveket szolgálati úton annak a tengerészeti nyilvántartó hatóságnak kell megküldeni, amelyiknek a területén a jegyzőkönyvet szerkesztő csendőr állomásozik. Az ilyen jegyzőkönyveknek tartalmát mindaddig hiteltérdemlőnek kell tekinteni, amíg annak ellenkezője bizonyítva nem lett.

3. §. Az altisztnak és csendőröknek a tengerparti halászat ellenőrzése alkalmával a vétségén tettenértek után az 1898. évi április hó 13-án kelt törvény 84. szakaszában megállapított kiszabotban jutalomdíj illetékes.

4. §. A tengerészeti és hadügyminiszterek, mindegyik a maga hatáskörében, intézkednek e rendelet végrehajtásáról, amely egyébként a Törvénytárban, a tengerészet és a hadsereg Hivatalos Közlönyében, valamint a Hivatalos Lapban is megjelenik.

A nyugdíjas csendőregyének behívása népfelkelési szolgálatra.
Páris, 1914 október 27.

1. §. Azok a csendőrszervezők és csendőrök, akik szolgálati idejük lejártá után nyugállományba lettek helyezve, a tényleges szolgálatból való elbocsátás időpontjától kezdve 5 éven keresztül a hadügyminiszter rendelkezésére állanak, aki őket a mozgósítás alkalmával népfelkelő szolgálatra használhatja fel.

2. §. Az 1. szakaszban foglalt rendelkezések azokra az örsvezetőkre és csendőrökre is vonatkoznak, akik jelen rendelet hatálybalépése előtti 5 év alatt kerültek nyugállományba.

Csendőrszervezők és csendőrök nősülése a háború idején.
Páris, 1915 február 18.

Az 1914. évi november hó 18-án kelt rendelet, tisztteket és továbbszolgáló altiszteket kivéve, megengedte, hogy az egyéb katonai egyének engedély nélkül nősülhetnek. Ez a rendelkezés a csendőrségre is alkalmazást nyer.

Pótcsendőrök ideiglenes felvétele.
Páris, 1915 május 2.

Azok a tiszték és katonák, akik 21. életévüket betöltötték, legalább 1 éven át valamely harcoló egységénél szolgáltak, kérelmükre a megyei csendőrséghez vagy a köztársasági gárdához ideiglenesen mint pótcsendőrök, illetőleg kíségető gárdisták felvehetők.

A pótcsendőrök fegyelem és szolgálat tekintetében ugyanolyan elbírálás alá esnek, mint a próbacsendőrök.

Esküt nem tesznek.

(Folytatjuk.)

CSENDŐR LEKSZIKON.

171. Kérdés. *Mely hatóságok jogosultak dönteni az egyházak által kivetett adók jogossága tárgyában?*

Válasz. Minden bevett vallásfelekezethez joga van arra, hogy vallásügyi igazgatásával és az iskolai neveléssel járó terheinek fedezése végett törvények, az egyház alkotmányainak szabályai és a régi gyakorlat szerint igénybe vegye hívei anyagi hozzájárulását, különösen pedig ú. n. egyházi adókat vehessen ki. Ezeknek az egyházi adóknak érvényesítését, illetőleg behajtását a közigazgatási hatóságok útján eszközölhetik. Iskolai célokra a hitfelekezettek az állami egyenes adók 5%-ánál magasabb adót is kivethetnek. Az egyházi iskolai adót katonai személyek és nyugdíjasok is tartoznak megfizetni.

Ha a kivetett egyházi iskolai adó jogossága miatt vita támad, elsőfokon az egyházi hatóság, másodfokon a közigazgatási bizottság, végsőfokon a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter határoz.

Ha a kivetett egyházi adó nem iskolai adó s ennek jogossága tárgyában támad vita az érdekelt fél s az egyházi hatóság között, a jogvita eldöntése szintén közigazgatási útra tartozik.

Mint hogy ebben a másik esetben világos jogszabályokat nem találtunk arra, hogy mik ennek a közigazgatási útnak egyes állomásai, vagyis melyek az illetékes hatóságok, legcélzerűbbnek tartjuk az előbbi eset hasonlósága alapján először az egyházi hatóságnál megokolt írásbeli panasszal élni s ennek elutasító határozata ellen a törvényhatóság közigazgatási bizottságához fordulni a törvényhatóság első tisztviselője (alispán, polgármester) útján.

Protestáns hitfelekezettek hitközségi adóikkal kapcsolatosan felmerült vitákban önállóan, a közigazgatási hatóságoktól függetlenül intézkednek.

172. Kérdés. *Kik kötelesek viselni a közkórházban vagy más nyilvános gyógyító intézetben az ápolással felmerült költségeket?*

Válasz. E tárgyban az 1898:XXI. t.-c. rendelkezik. E szerint kórházi és gyógyintézeti ápolási, valamint fuvarozási költségeiket önmaguk fizetik azok, akik nem tagjai valamely betegsegítő pénztárnak vagy bányatársuladának, vagy megbetegedésük idején mint cselédek legalább 15 napig nem voltak szolgálatban. Ha az ily ápoltak fizetésre képtelen egyének, utánuk a következők kötelesek sorrend szerint a megjelölt költségek viselésére: a) szülők és nagyszülők gyermekeikért és unokáikért; b) gyermekek és unokák szülőikért és nagyszülőikért; c) házastársak egymásért és pedig akkor is, ha külön élnek, azonban törvényesen elválasztva nincsenek. Ezek a szabályok vonatkoznak a csendőregyéneknek katonai vagy polgári kórházakban ápoló családtagjaira is.

A betegápolási költségek viselésére vonatkozó kötelezettség és a magánosokat terhelő nyilvános betegápolás költségeinek behajtása tárgyában felmerülő vitás kérdéseket másodfokon a közigazgatási bizottság bírálja el, ennek határozata ellen a közigazgatási bírósághoz lehet panasszal fordulni.

173. Kérdés. *Az unokaöcs nagybátyja kárára lopást követ el. A gyanúsított a károssal sem közös háztartásban, sem házközösségben nincsen. Magánindítványra, vagy hivatalból üldözendő-e az elkövetett lopás?*

Válasz. Mint hogy az unokaöcs nagybátyjának oldalági rokona, a Btk. 342. §-ában foglalt feltétel fenn nem forog, a lopás tehát hivatalból üldözendő. A Btk. 342. §-a ugyanis csak a házastársak, testvérek és fel- és lemenő ágbeli rokonok közt elkövetett lopást teszi magánindítványi jellegűvé, ha ezek a rokonok nem élnek közös háztartásban.

Közös háztartásban élő rokonok közt elkövetett lopás mindenkor magánindítványi jellegű, még pedig tekintet nélkül a rokonság minőségére.

174. Kérdés. *A gyanúsított 10 pengőnél kisebb értékű élelmiszert lop, de nem azért, hogy elfogyassza, hanem más tárgyért való elcserélés végett. Befolyásolja-e a cselekmény törvényes minőségét ez a körülmény?*

Válasz. Minthogy a Bn. 51. §-a, amely kihágássá minősíti a 10 pengőnél kisebb értékű életszükségleti cikk lopását, semmiféle említést nem tesz arról, mily indítókából követte el a tolvaj a lopást, a cselekmény minősítése szempontjából a cselekmény indítóká (motivuma) közömbös. A nyomozáshoz tehát szorosan nem is tartozik az a kérdés, hogy a gyanúsított elfogyasztás, csere-bere, stb. céljából, vagy üzleti érdekből követte el a lopást. Ez a körülmény azonban kétségtelenül kibővíti a tényállást s megkönnyíti a bíró munkáját, aki az enyhítő és súlyosító körülmények mérlegelésében a cselekmény indítókára is figyelmet fordít.

175. Kérdés. *Ha a nyomozás során a sértett fél visszavonja magánindítványát, kell-e erről az illetékes bíróságnak vagy ügyészségnek jelentést tenni?*

Válasz. Ha a csendőr a magánindítvány visszavonása miatt abba hagyott nyomozás anyagát egyszerűen félretenné s a nyomozás tárgyává tett bűncselekmény elbírálására illetékes hatóságnak (bíróságnak) nem tenne jelentést, ez annyit lenne, mintha a csendőr hozna végleges döntést a nyomozás tárgyává tett bűncselekmény tárgyában. Minthogy erre a csendőr nem hivatott, minden ily esetben szabályszerű jelentést kell tenni az illetékes hatósághoz (bírósághoz). Ennek a jelentésnek tartalmaznia kell az abba hagyásig lefolytatott nyomozás adatait, de mindenestre elegendő adatot arra, hogy az illetékes hatóság (bíróság) elbírálhassa, hogy a csendőr helyesen és törvénytörően járt-e el, amikor a feljelentett cselekményt magánindítványra üldözendőnek tekintette s a nyomozást abba hagyta.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

Egy kitalált merénylet.

írtá: FORRÓ SÁNDOR alhadnagy, szakaszparancsnok (Aszód).

Nyomozta: a turai őrs.

1929 december 10-én a kora reggeli órákban a turai őrsön megjelent Laczkó Miklós 26 éves, uradalmi halás vadász és jelentette, hogy a turai határban levő, báró Schossberger Viktor ottani lakos tulajdonát képező Alsórépusztán levő lakásáról aznap az éjfélutáni órákban elindult ellenőrző körútra. Holdvilágos idő volt — ilyen időben s ebben az időtájjban, hajnal felé, gondolta, hogy orvvadászokat és orvhalászókat tettenérhet. Magával vitte kétesövű, mindkét csőre töltött szolgálati fegyverét, melyet az éjjeli időre való tekintettel lövésre kész helyzetben vitt a kezében. Mintegy 2 kilométerre távozott el lakásától, amikor az Alsórépuszta északi sarkához ért. Ott egy liceumbokorból három alakot látott kilépni, kik löfegyverrel voltak ellátva. Ő, tudva, hogy az illetők csakis orvvadászok lehetnek, ki akart előlük térni, az orvvadászok egyike azonban, mintegy 15—20 lépésről egy lövést tett reá, a lövés őt baloldalon

érte és a söréttöltés balláb bokától az ágyékiig beterítette. Megijedt és visszafordult lakása felé, közben azonban hátranézett, hogy az orvvadászok nem követik-e. Mintegy 20—30 lépésre távozhatott el a megtámadás színhelyétől, mikor azt látta, hogy az ismeretlen orvvadászok egyike követi őt. Kapta a puskáját s az illőre rá-sütötte, mire az eltűnt. Hogy talált-e a lövése, azt nem tudja. Ezek után puskájára támaszkodva hazavon-szolta magát. Feleségét elküldte a tőlük alig 1 kilométerre eső Margit-majorba, hogy az ott lakó Urbancsok János gazdasági ispánnak, ki neki feleltesse, az esetet jelentse be és kocsit kérjen, mely őt az orvoshoz Turára szállítaná. A kért kocsit megérkezett, felült arra, bementek Turára, ahol dr. Heilig Andor orvos első segélyben részesítette és tetanusz elleni injekciókat adott neki. Sérülése 20 napon felül gyógyult. Az orvostól egyenesen az őrsre hozatta magát, hogy jelentést tegyen.

Előadta még, hogy amikor a meglövés színhelyéről hazafelé ment, erejét gyengülni érezte, ezért puskájára támaszkodott, egy helyen megbotlott, elesett és ekkor puskája az agynál kettétörött. Felajánlotta, hogy bár nagy fájdalmai vannak, de kocsin arra tér haza, ahol meglőtték és a helyszínt meg fogja mutatni.

Fentiek tudomásulvétele után az őrsparancsnok, Péter Miklós tiszthelyettes az őrs összes hon levő legénységét azonnal szolgálatba vezényelte. Két járőr az ismert orvvadászok felkeresésére és igazoltatására, az őrsparancsnok pedig egy járőrrel a helyszínrre sietett, hogy a helyszíni szemlét megtartsa. Laczkó a helyszínt mintegy 50—60 lépésről megmutatta, úgyszintén azt is, hogy mely úton tért meglövése után haza, továbbá azt a helyet is, ahol puskájára esve, annak tusa eltörött. Ezután Laczkó, mert fájdalmai erősödtek, lakására vitette magát. A járőr a Laczkó által megjelölt helyszínt mintegy 60 lépés távolságban körüljárta, hogy a tette seknek a helyszínrre jövetelükkor, valamint az onnan való eltávozásukkor hátrahagyott lábnyomaikat felkutassa és hogy ebből a tettesek érkezési és indulási irányát megállapítsa. Azonban sem ezen körzetben, sem pedig közelebb, közvetlen a megjelölt helyszínen friss nyomok nem voltak találhatóak s dacára annak, hogy sáros idő volt, az aprólékosságig menő részletességgel megtartott helyszíni szemle alkalmával Laczkónak a helyszínrre s onnan vissza a lakásába vezető nyomain sem voltak felfedezhetőek. Azon irányba haladva, ahol Laczkó állítása szerint elesett és puskája agyát eltörte, szintén nem volt nyom felfedezhető. Laczkó elesésének nyoma sem látszott, bár ott is sár volt és nyomnak maradnia kellett. Mindezeket figyelembe véve az őrsparancsnoknak azon gondolata támadt, hogy Laczkó meglövése nem az általa megjelölt helyen és nem az ő előadása szerint történt és ezért egy járőrrel felmerült gyanújának tisztázása végett Laczkó lakására ment. Laczkóval azonban

A puskapor tulajdonképeni feltalálójának neve Anklitzer Konstantin volt, aki 1290 táján született Freiburgban. Szülővárosában minorita barát lett belőle és mint szerzetes a Berthold nevet kapta. A kolostor gvardianja, az akkori idők szokása szerint, szenvedélyes vegyész lévén, a laboratóriumi kísérletezéseknél Berthold szerzetes-testvér nagyon sokszor segédkezett neki. A különféle vegyi gőzök és lobbanások idővel egész sötétre pörkölték az arcát, amiért szerzetestársai úgy hívták, hogy „der schwarze Barthel”. Ezen a néven ismerte őt mindenki és ezt a tulajdonképeni gúnynevet vitte át a tudományba is. Berthold testvér különben igen művelt és a természettudományokban jártas ember volt.

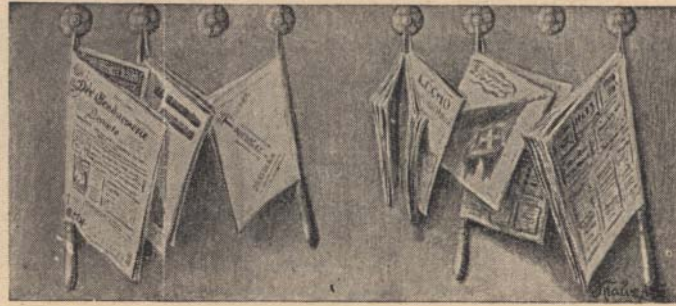
ekkor már beszélni nem lehetett, mert fájdalmi oly nagyok voltak, hogy állandóan jajgatott. Az őrsparancsnok a vele volt járőrrel Laczkó lakásán tüzetes helyszíni szemlét fogatosított s ennek során megállapították, hogy a konyhából a szobába nyíló ajtóküszöb egyik sarokéle szét van forgácsolódva és szemben ezen ajtóval a falon lévő üveggel ellátott kép üvege is el van törve. Az őrsparancsnok a képet a falról lekasztotta és megállapította, hogy a kép hátsó kéregpapírja egy szem söréttel át van ütve. A falban a sörétet meg is találták. Ez törte tehát el a kép üvegét is. Laczkó felesége azonban, mikor erre vonatkozólag megkérdezték, azt állította, hogy a kép üvege már régen ismeretlen módon tört el.

A további nyomozás folyamán az őrsparancsnok és a vele volt járőr megállapította, hogy Laczkó Mihály december 9-én, tehát a sérülését megelőző napon az esteli órákban saját lakásán egy négytagú, turai lakosokból álló társaságban, mintegy 6 liter bort fogyasztott el. Laczkó az esteli órákban barátaival Turára ment, hol egyik barátja lakásán újabb 4 liter bort fogyasztottak, majd később kimentek a turai szőlőkebe egy másik ismerősük lakására s ott a csapraütött hordóból másnap 2 óráig meg nem állapítható mennyiségű bort ittak s mindannyian lerészegedtek. Innen egyik barátjával Laczkó visszament alakására. Ez a barátja ugyanis rábeszélte Laczkót, hogy egyik puskáját, egy rádióért cserélje el vele. Laczkó ebben részeg fővel bele is ment. Laczkó felesége azonban a cserébe nem egyezett bele és férjének haragos szemrehányást tett amiatt is, hogy éjjeli időben részeg embert visz a lakására. Laczkó a felesége kifakadását nem hagyta szó nélkül, — összevesztek. Közben Laczkó a puskát, melyet barátjának odaígért, a falról lekasztotta és át akarta adni. Laczkóné ki akarta venni a puskát férje kezéből, amiből dulakodás támadt. Laczkó érezte, hogy ittassága miatt feleségével nem bír s a puskát, nehogy az asszony kivegye kezéből, a nyitott szobaajtón keresztül a konyhába kidobta. A puská túsával a konyhából nyíló kamraajtó küszöbéhez vágódott, a puskacső rézsútosan Laczkó felé állott az esés pillanatában is oly erővel vágódott a kamraajtó küszöbéhez, hogy a tusa nyaka kettétört. Ugyanakkor az egyik csőben levő töltény elsült és Laczkót mintegy 5 lépérről bokától ágyékig megsörétezte.

A megállapítás után úgy Laczkó, mint felesége az esemény ilymódon való lefolyását beismerték. Beismerték azt is, hogy a falon levő képet ez alkalommal találta egy szem sörét. Csodaszámba megy, hogy a Laczkóval ugyanakkor dulakodó feleségét egy szem sörét sem érte.

A továbbiakban Laczkó előadta, hogy az őrsön azért tett valótlan jelentést, mert érezte, hogy sérülésével kórházba kell mennie és ha a valót megmondja, úgy a gazdaság, melyben alkalmazva van, nem fogja fizetni a kórházi költségeket, míg ha elhiszik, hogy őt szolgálat közben orvvadászok lőtték meg, úgy a gyógykezelési költségeket a báró Schossberger gazdasága fogja viselni. Hazugsága által tehát ezen költségeket akarta áthárítani szolgálatadójára.

A tanulság ebből, hogy ha az őrs paraszvétel után azonnal nem intézkedik és Laczkó valótlan előadását valóságnak elfogadja vagy pedig a helyszíni szemlét nem a Szolgálati Utasítás rendelkezése szerint, aprólékossággal menő részletességgel tartja meg, az eset nem derül ki és mint kiderítetlen bűneset, 10 évig szaporította volna a kiderítetlen bűnesetek számát s így rossz megvilágításban tüntette volna fel az őrs tagjainak nyomozóképességét.

LAPSZEMLE.

(Franciaország.) L'Écho de la Gendarmerie Nationale.

2370. szám.

Az újság szóvateszi, hogy az országutakon négy vasárnap egymásután bicikli- vagy motorversenyt rendeznek. Az illetékes tényezők meggondolhatnák, hogy vasárnap mindig nagyobb forgalom van s amúgy is sok baleset történik. A szolgálatlalt túlterhelt csendőr az örökös versenyek miatt vasárnapjait mindig az országutakon tölti. Ha már így van a dolog, akkor be kell vonni a köztársasági gárdistákat is ebbe a szolgálatba, hogy a csendőrség tehermentesítve legyen.

Az útrendészeti szolgálat ellátására némely három főnyi létszámú őrsnek naponta kétszer is kell az autóforgalom ellenőrzésére járort kivezényelni, négy nap egymásután. Természetes, hogy ez a bűnözők üldözésének rovására megy. Gyökeresen úgy lehetne megoldani a kérdést, ha a közlekedési kihágások miatt tett feljelentéseket szigorúbban kezelnék, esetleg minden csendőr maga szabná ki a pénzbüntetéseket.

2371. szám.

A lap szót emel a csendőrség rossz előléptetési viszonyai ellen. Javasolja, hogy adjutantok (az alhadnagyak megfelelő rendfokozat) létszáma minden légióban a más fegyvernemekéhez hasonlóan emeltessék. Még a köztársasági gárdánál is jobb az előléptetés, mint a kerületi csendőrségnél, mert ott ritkaságszámba megy az olyan maréchal des logis chef, kit 8—10 év alatt adjutantá nem léptettek elő, míg a csendőrségnél 12—14 évig is elvárnak, míg ezt a rendfokozatot elérik.

Az 1930 április 4-i miniszteri rendelet elrendelte, hogy a mozgó köztársasági gárdáknál a nőtlen altisztek és gárdisták a csapat étkezdéjében kötelesek étkezni. A lap támadja ezt a rendszert. A gárdisták mindig megóvták egyenruhájuk méltóságát, nincs tehát szükség erre a rendszabályra. A gárdista így nem követheti annak a porosz tisztnek a példáját, aki szerény kolbászt vacsorázott, hogy édesanyjának pénzt küldhessen. A fegyelemre is káros ez az intézkedés, mert az étkezdévezetők meggyanúsításoknak vannak kitéve.

2372. szám.

A vezetéshez hozzájárult, hogy azok a katonák, kik a háború alatt mint távírárszok az első vonalban, vagy pedig a gyalogság, illetve tüzérség útközvetvonatánál három hónappal hosszabb ideig szolgáltak, harcosoknak (kombattánsoknak) tekintessenek. A cikkíró nem irigy erre az elismerésre, de kérdi, mi van a tábori csendőrökkel, kik Rheimsben, Verdunben és más hasonló helyeken nehéz tüzérségi tűzben teljesítették súlyos feladatukat hat hónapon vagy éven át is? Hol kékik ezek harcos mivoltának elismerése?

A lap propagandát fejt ki a marokkói csendőrséghez való belépésre. E célból közli az ottani csendőrség illetményeit, ellátását.

Amade tábornok és Corsin kézikönyvet adtak ki, mely a csendőrség részére szükséges tudnivalókat foglalja magában. A könyv címe: „Dictionnaire des connaissances générales utiles à la Gendarmerie”. Ára 30 franc. Kapható Charles-Lavauzelle et C. katonai könyvkiadónál, Párisban.

—O—

(Csehország.) Četnický Obzor.

1930. 23. szám.

Az első oldalon feltűnő szedéssel hívja fel olvasóit, hogy a közigazgatási tiszteknek a csendőrség nyomozó szolgálatában való aktív részvételének hátrányairól s ebből az egész testületre, a közbiztonságra s ezáltal az egész államra háramló veszélyekről minden úton és minden alka-

lommal tájékoztatásuk a közvéleményt, a sajtót, különösen pedig a vezető személyeket. Csak a közvélemény egységes felvilágosításától lehet e sérelmes rendelet visszavonását kiorozkolni.

Az osztrák csendőrség pótlékairól írva, megállapítja, hogy e tekintetben a cseh csendőrség messze az előbbi mögött van. Az osztrák állam úgy gondoskodott a csendőrségről, mintha győző és nem legyőzött lenne, a cseh csendőrségnek pedig sehol nincs alkalmja észrevenni, hogy győztes államot szolgál. Ezek után részletes összehasonlítást tesz a készütségi, ügyeleti, utazási, ruházati és egyéb pótlékok között, hogy a fentebb mondottakat bizonyíthassa.

Más helyen párhuzamot von a rendőrség és csendőrség ellátása között. A rendőrség részére minden évben óriási pénzáldozatokkal lakásokat építenek, a csendőrséggel nem törődik senki, mintha nem is egy államot szolgálnának. Látszik, hogy a rendőrség vezetőiségének nagy súlya van a belügyminisztériumban. A csendőrség háttérbe szorítását azzal próbálja magyarázni, hogy a vezető helyeken levő egykori osztrák csendőrtisztek nem mernek fellépni, nehogy a túlsúlyban levő legionisták kiközdehessék és helyükről kitolhassák őket. Így inkább csendben maradnak, amit aztán az egész testületnek kell megsínylenie. Félelmük érthető, hiszen nyíltan és büntetlenül írhatják meg róluk, hogy: „ők voltak a cseh nép ostroma. Ők üldözték vadként az erdőben s ők verték össze azokat, akik kezökbe kerültek”. A rendőrségnél az összeomlás előtti és utáni emberek békében férnek meg egymással. egyik sem akar soronkívüli karriert elérni a másik rovására, hanem kéz a kézben dolgoznak a köz és a testület érdekében. Így tudják elérni, hogy a rendőr, ha szolgálati helyén nincs megfelelő lakása és családja másutt lakik, napi 25 korona pótdíjat kap ezen a címen éveken át. A csendőr azonos helyzetben az első két héten napi 19 koronát, további időre pedig, de lefelé feljebb másfél éven át 9,50 koronát kap. Másfél éven túl pótdíjra nincs igénye, ha nem is szeretett lakást. A vezetőket minden alkalommal csak a rendőrség érdemeiről beszélnek, a csendőrségről sehol sem esik szó. Pedig a csendőrség szállta meg a Felvidéket és a Ruténföldet és az konzolidálta a két tartományt. A csendőrségnél ezen állapotok miatt olyan nagyfokú igazgatottság uralkodik, amelynek rövidesen nyílt kirobbanásra kell vezetnie.

Idegen csendőrségek rovatában közli, hogy Balatonfüreden az idén nyílt meg a csendőrségi üdülő, teljesen modern berendezéssel, kizárólag a csendőrség részére. A megnyitáson a belügyminiszter is jelen volt. Drávafokon Krémer Ferenc sófőrről ittas állapotban rálőtt Tóth Pál csendőrörmesterre, aki a halállal vívódik.

Ugvanne rovatban London környékének kétségbeesítő közbiztonsági állapotairól, az osztrák Schutzbund és Heiwehr készülő lefegyverzéséről, a francia Guayanakon a csendőrség szenvedéseiről ír. A francia csendőrségnek több helyen elismeréssel adózik.

Közli, hogy Németországban a forgalmi csendőrség rendkívül nagy eredményeket ért el és a közeljövőben nagyobb arányú fejlesztése várható.

Vegyes hírek. A 13. havi illetmény ügye végre tető alá kerül. A parlament szociálpolitikai bizottsága elvetette azt a tervet, hogy a fegyelmi büntetésben részesült csendőr abban az évben nem kaphatja meg ezt az új illetményt. Az idevonatkozó passzus új szövegezése szerint ezt az illetményt csak az veszítené el, aki fegyelmi büntetés következtében magasabb fizetési fokozatra való előléptetésből ki van zárva.

Közli, hogy a kormánynak a közeljövőben alkalmat fog adni a közigazgatási csendőrtiszteknek a csendőrségi szolgálatba való szorosabb bekapcsolása által elkövetett szabályzat és törvénysértések parlamenti kimagyarázására.

Az Obzor által legutóbb leplezett légionista módszerek számos jobbérzésű légionistát arra látszanak bírni, hogy a légionista szövetségből kilépve, új szervezetben tömörüljenek.

A nanisajtó s a közvélemény követelik, hogy a csendőrséget, különösen forgalmi szolgálatban, sűrűn lássák el bírságszelvényekkel, hogy a helyszínen azonnal eljárhasson.

A csendőrség jó hírneve pusztán egy papírrongy addig, amíg annak csak lefelé akarnak érvényt szerezni s kívülálló jelenségekkel nem törődnek. Egyik napilap pl. a következőképpen ír: „Kérdi, hogy létezik-e valami aljasabb, mint a csendőr vagy a politikai ügynök. Igaz, hogy csendőrnek vagy rendőrnek lenni nagy becseltség. Azok az emberek, akik azokká lettek, mégsem legutolsó az utolsóknak. Egyszerűen kenyeret keresnek s nem rejtik véka alá aljasságukat és nyerseségüket... stb.” Ameddig a vezetőket megtűrik, hogy a csendőrségről ilyen közlemények lássanak napvilágot, addig

nem beszélhetnek csendőrségi jó hírnévről. A csendőrt senki sem védi meg ma az ilyen és még súlyosabb támadások ellen. Hogy követelhetnek majd védelmet a csendőrtől azok, akik ma nem törődnek vele, ha majd — Isten ne adja — rossz idők jönnek a republikára?

Egyik napilap nyomán közli, hogy a monarchia idején 1848—1918. években, tehát 70 év alatt összesen 4 csendőrt gyilkoltak meg. A cseh köztársaság létezésének első 11 évében a humanizmus, felvilágosodás és haladás hangoztatása idején 62 csendőrt gyilkoltak meg gyilkos gonosztevők, akik közül mindössze hatot végeztek ki. A törvényhozóknak és humanistáknak el kellene gondolkodniuk ezen a drasztikus különbségen. Olmützbe 16 csendőrgyilkos tölti életfogytiglanra változtatott halálos ítéletét és szerte a republikában minden fegyházban gyilkosok — az adózó polgárok pénze — galmas csendben, rádiószó mellett várják az amnesztiát.

Berlinben van „Gendarmen-Platz”, Budapest „Csendőrcsütca” (?), Bécsben „Gendarmerie-Platz”, csak Prágában, ahol pedig egész sor utcát neveztek el idegenekről, nem tartották szükségesnek, hogy az állam legfőbb oszlopáról, a csendőrségről megemlékezzenek. Reméli, hogy az építendő csendőrlaktanyákkal kapcsolatban ezt a mulasztást helyrehozzák.

—0—

(Csehország.) Četnické Listy.

1930. 17. szám.

Augusztus hó végén Prágában megtartott X. nemzetközi bűnügyi kongresszust dr. Meissner igazságügyminiszter hosszabb beszéddel nyitotta meg. Beszédében a büntetőjog sokoldalúságával foglalkozik. Megfigyelhető, hogy büntetőjogi kérdésekben szak tudás nélkül mindenki szakértőnek tolja fel magát. Pedig ez a tudomány éppen olyan határozott tudást követel, akár az orvos, vagy a mérnöki pálya. Nem elegendő azonban a jogi ismeretek tökéletes bírása, a büntetőbírónak ismernie kell az azzal szorososan összefüggő bűnügyi pszichológiát és az élet, valamint az emberi lélek minden megnyilvánulását. Szakismeretek tökéletes bírása esetén sem nélkülözheti szakemberek, főként szakorvosok együttműködését. Utóbbiak tekintetében a cseh köztársaság a haladás útján van, de ma még meg kell elégednie azzal, hogy csak egyes bíróságok mellett van igazán kiváló szakorvos, míg a többiek bűnügyi gyakorlat híján nélkülözik az e téren szükséges szak tudást. A büntetés letöltése tekintetében legutóbbi időkig sablonos, mondhatni katonai rendszert követtek. A modern kriminológia a börtönfelügyelőktől nemcsak felügyelői, hanem tanítói és nevelői munkát követel. Ezért különleges tanfolyamokban képezik ki őket arra, hogy kezük alól a társadalomra nézve hasznos egyének kerüljenek ki. Szükséges, hogy a társadalmi és gazdasági viszonyokat ismerjék, mert csak így foglalkozhatnak behatóan a hozzájuk utalt bűnösök cselekedeteinek indító okaival. Ismeretes, hogy a gazdasági viszonyok megjavítása sokkal inkább hozzájárulna a bűnözés csökkentéséhez, mint a legkegyetlenebb büntetés. A háború utáni gazdasági és társadalmi viszonyok különösen a fiatalokai bűnözését emelték. E téren a megelőzés elve az uralkodó gondolat. A fiatalokai bűnös környezetének és életkörülményeinek vizsgálata döntő fontosságú s e célra a bíróságok laikusokat vesznek igénybe. Azzal a gondolattal is foglalkoznak, hogy laikusok igénybe vételét fokozatosan fejlesztik s hatáskörüket központi tanács alakjában az összes bűnügyek szakvéleményező szervévé alakítják. E tanács felügyeleti joggal bírna az összes büntetőintézetek felett, foglalkozna a rabok nevelésének és tanításának irányításával s feladata volna a szabadon bocsátott bűnösök társadalmi elhelyezése és további nevelése is. A bűnözés általános társadalmi betegség, melynek gyógyítására az egész társadalomnak egységesen kell összefognia. A kongresszusnak célja az, hogy eme gyógyítás eszközeit állapítsa meg.

Többek felszólalása után dr. Benes, nem mint külügyminiszter, hanem mint szociológus tartott hosszabb beszédet, amelyben visszatért a kriminológia fejlődésére, módszereire és különböző irányzataira. Beszéde során a halálbüntetés fenntartása mellett nyilatkozott, mondván, hogy ez elsősorban erkölcsi, vallási vagy metafizikai kérdés és csak kevésbé vagy egyáltalán nem tartozik jogi térbe. A szociológusok, orvosok, politikusok, emberbarátok a büntetés nemeinek enyhítésére törekednek és arra hivatkoznak, hogy a modern civilizáció szoros összefüggésben van az iskolai és általános műveltség emelésével s így természetesen kihatással kell lennie a bűnözés csökkentésére is. Benes erre megjegyzi, hogy a modern pedagógusok és bölcsészek már régen valódi értékére szánták a Sokratesnek ama tételét, hogy hibák és rossz cselekedetek elkövetése a szükséges ismeretek és műveltség

hiányát jelentik. Továbbiakban egyes társadalmi jelenségeknek a bűnözésre való kihatásaival foglalkozik. A kongresszus látogatottsága bizonyítja, hogy a bűnözés meggátálása immár világkérdés, amellyel a legkülönbözőbb nemzetek tudósai mint égetően sürgősen megoldandó problémával foglalkoznak. Nincs messze az az idő, amikor egyes államok nemcsak jogsegélyek és bűnösök kiadására kötnek szerződéseket, hanem a bűnözésnek, mint világjelenségnek csökkentésére is összefognak. Dr. Popelka, a legfelsőbb bíróság elnöke, az új bűnügyi politika előfeltételeiről s a büntető bírakkal szemben támasztott követelésekről beszélt. A kongresszuson egyes felszólalók a megrögzött bűnözők és alkoholisták számára külön büntetőintézetek felállítását sürgették. A legközelebbi kongresszus Berlinben lesz.

▼ A 13. havi fizetésről írja, hogy ezt nem mint illetményt, hanem csupán mint karácsonyi ajándékot fogják folyósítani, ami a testületben igen nagy csalódást okozott.

A szemle alkalmával agyonlőtt Videnszky őrmester ügyében elrendelt új tárgyaláson Trtilek őrmestert 14, a szemlélő Novák törzskapitányt pedig 10 napra ítélték el, de az ügyész fellebbezett.

Most Német csendőrnagy, ismert rendőr-kutyaszakértő, tanulmányozván Csehországban ezen intézményt, véleményében azt írja, hogy a most használt kutyafajta nem felel meg a célnak s azért más fajtákkal kísérleteznek Németországban is. A mai rendőr-kutyák személyi védelemben, elővezetésnél, bekíséréseknél beváltak, nyomozásoknál azonban nem. A lap megjegyzi, hogy ha már a szakemberek erre a megállapításra jutottak, minél szélesebb körben meg kellene ezt a körülményt ismertetniök a közvéleménnyel is, amely azt hiszi, hogy a rendőr-kutya Isten tudja milyen varázsló, amely mindent kinyomoz. Ha a nyomozásnál nincs siker, nem a kutyát, hanem a csendőrt okolják, ami semmiesetre sincs javára a testület tekintélyének.

A prágai bűnügyi központ vezetője, dr. Šejnoka Drezdában volt tanulmányúton. Beszámolójában nagy elismeréssel nyilatkozott a bürokráciamentes német hasonló intézményről, amely bár kevésbé jól van felszerelve, mint a prágai, mégis messze felette áll emennek. Azt mondja, hogy a drezdai bűnügyi múzeumban egy óra alatt több gyakorlati tapasztalatot lehet szerezni, mint szakkönyveknek hónapokon át való tanulmányozásával.

Meghüléssel betegségek.

Az őszi időjárás, a hűvös esők, a nedves-ködös levegő, a napról-napra változó hőmérséklet, a szeles időjárás stb. minden évben „meghüléssel” betegségeket szokott a nyakunkra hozni. A munkájába siető ember őszi reggel még nem tudja, hogy a szeszélyes időjárás miatt hogyan öltözködjék. Testünk sem szokta még meg az átmeneti időt. Összel az emberek egyre jobban és jobban kénytelenek a lakásokban, irodákban, műhelyekben, vilamosokon stb. összezsúfolódnak. Az ablakokat sem lehet már egész nap nyitva tartani s így a szellőztetés is sokkal hiányosabb. Ezek a körülmények mind igen kedveznek a fertőző betegségek fellépésének és elterjedésének.

Már hallottuk, hogyha bacillusok nem volnának, a betegségek 99 százalékát hírből sem ismernők. Ezek a bacillusok, amelyek nem egyebek, mint egyetlenegy sejtből álló eleven kis élőlények, a növényi világba tartozó penészgombák (hasadó gombák) milliárdszámra leselkednek reánk. Ott ülnek támadásra készen a bőrünkön,

az orr- és szájníylásokban, a légszobában, a gyomorban és a belekben, ezenkívül a ruháinkon, a berendezési tárgyainkon és csak az alkalmas időt várják, hogy testünket megtámadhassák. A megfázás, meghülés, a testünkön ejtett legapróbb sérülés, bizonyos ételek-italok elfogyasztása, fertőzött betegekkel való érintkezés stb., — ez a kedvező alkalom.

A szervezetünkbe jutott bacillusok úgy fejtik ki káros hatásukat, hogy mielőtt táplálkoznak, szaporodnak és elhalnak, rengeteg sok mérget (toxinok) termelnek. Sohasem maguk a bacillusok, hanem mindig csak az általuk termelt mérgek (toxinok) ölik meg az embert. Sokszor hallhatjuk betegágyánál ezt az orvosi kifejezést: „lappangási időszak” (incubatio). Ez alatt azt az időt értjük, amely alatt a toxinok a testünkben annyira felszaporodnak, hogy a betegség már ki tud törni. Ez az idő minden betegségnél más, így pl. influenzánál 2—3 nap, tífusznál 11 nap, koleránál 8 nap, veszettségnél 4—6 hét.

A mindennapi életben a legtöbbször azt halljuk, hogy a beteg „megfázott”, „meghült”, „huzatot kapott”, „nagyon melege volt”, vagy: „hideg vizet (sört) ivott”.

A meghülés tényleg nagy szerepet játszik az életünkben. Az orvostudomány is elismeri a meghülés nagy szerepét, csak még nem tudja annak elfogadható magyarázatát adni. Egy dologban azonban az összes orvosok egyetértenek; nevezetesen abban, hogy a meghülés leszállítja, legyöngíti az emberi test ellenállását és így a bennünk, a rajtunk jelenlevő bacillusoknak megkönnyíti, elősegíti a szövetekbe való behatolásukat, szaporodásukat, majd a méreg (toxin) termelését. Az emberi száj például az evés-ivás és lélegzés révén örökké tele van bacillusokkal, de a legtöbb bacillus mégis a mandulákon ül anélkül, hogy a hatását ott ki tudná fejteni. Ha most valaki jéghideg vizet iszik, akkor a hirtelen lehülés a mandulákon hirtelen elvértelenedést, rövid ideig tartó vérszegénységet okoz s ez a körülmény máris elegendő arra, hogy az ott levő bacillusok magukat a mandulákba befészkeljék és gyulladást okozzanak. Ha valaki mezítláb az ágyból kilépve, hideg földre vagy köre lép, azonnal prüszögni kezd, sőt náthát is kaphat. Ez esetben a talpról kiinduló reflex útján vérszegénység támad az orrban, ahol a baktériumok erre fel rögtön kifejti hatásukat.

Ilyen és ehhez hasonló egyéb tényekkel magyarázhatjuk a meghülés szerepét a betegségek előidőzésében. Mindenesetre el kell fogadni azt, hogy meghülés igenis van és az igen nagy mértékben elősegíti, de nem okozza a betegségeket, mert hiszen az igazi ok mindig a káros bacillus jelenléte. Az 50—60 fokos északsarkai hideg éghajlat alatt utazók sohasem kapnak náthát, influenzát, tüdőgyulladást stb., mindaddig, amíg a szabadban tartózkodnak. Pedig ugyancsak megfáznak. Csakhogy a nagy hidegben, a jégmezőkön nem él, nincs jelen a bacillus, amely a megfázott ember állapotát kihasználhatná. Ezek az emberek megfagyhatnak, de nem kaphatnak influenzát, tüdőgyulladást stb. Tehát a megfázás, a meghülés egyedül még nem tudja a betegséget előidézni.

Aki néhány percet úgy élt át, hogy magát nem becsülhette, a gyémántként, mely törést kap, sohse fogja úgy összegyűjteni és visszagyogtatni a sugárakat sohasem képes úgy örvendeni, mint eddig tevő.

KEMÉNY.

Mint minden ellen, a meghülés ellen is lehet magunkat edzeni. Az állandóan meleg szobában ülő és jól felöltözött ember, ha kimegy, meghül. Ezzel szemben az, aki sokat van kint a szabad levegőn, sokkal nehezebben hül meg. A háborúban, az éjjel-nappal szabadban, esőben, fagyban, hideg kavernákban tartózkodó katonák éveken át soha még náthát sem kaptak, de mihelyt a polgári életbe visszatértek, egyre-másra estek meghüléses betegségekbe.

A fentiek előrebocsátása után lássuk azokat a „meghüléses” betegségeket, amelyek főleg az őszi időjárás bekövetkezésekor szoktak fellépni.

Influenza.

Az influenza a világ egyik legrégebb és leggyakoribb betegsége. Egyszer Keletről, egyenesen Kínából, máskor meg Afrikából, majd Oroszországból kiindulva, seperte és seprti ma is végig Európát. Az első nagy influenzajárvány, amelyről írásbeli feljegyzések vannak, 1173-ban, tehát 800 évvel ezelőtt lépett fel Európában és azóta szinte évről-évre újra megjelenik. Néha pár évig elmarad, de aztán annál súlyosabb formában jelentkezik. Az influenzajárvány néha csak gyenge hörgőhurut és nátha formájában járja végig az országokat, máskor meg rendkívül súlyos megbetegedéseket okoz, sőt sok esetben halállal is jár. Az influenza még az általa okozott betegség tekintetében is nagyon megbízhatatlan járvány. Az egyik évben például csak a légsövet és a tüdőköt, a másikban meg csak a gyomrot és a beleket támadja meg. Megint máskor súlyos agyi és idegrendszerbeli megbetegedésekre, idegbajokra vezet. Elég gyakori az is, hogy az influenzajárvány az orr-, az arc és homloküregekben, a fülben fellépő súlyos gennyesedésekkel pusztítja el az emberi életet. Az influenzának ezen egyre változó és sokféle következménnyel és szövödménnyel járó tulajdonsága miatt az elnevezése is igen különböző. Legáltalánosabb neve az angol eredetű elnevezés, az influenza, amely szó azt akarja jelenteni, hogy egész világrészeket árvíz módjára el tud önteni. Orosz eredetű neve: orosz nátha. A németeknél főleg „Blitzkatarrh”, a franciáknál meg „grippe” néven szerepel.

A legsúlyosabb európai influenzajárvány 1890-ben Turkesztánból érkezett hozzánk. Utána következik súlyosság tekintetében a Spanyolországból kiinduló híres 1918-ik évi „spanyol-influenza”-járvány, amely elsősorban a fiatal, de főleg a másállapotban lévő nők és az erős, egészséges férfiak között végzett nagy pusztítást.

Az influenzát mindenesetre valamilyen bacillus okozza, amelyet azonban még teljes biztonsággal nem ismerünk. Az 1892-ben felfedezett „influenza-bacillus”, amely az összes bacillusok között a legkisebb, majdnem minden influenzánál jelen van ugyan, de mindig egész sereg más, veszélyes bacillus kíséretében. A betegség okozójának a megállapításánál zavarólag hat az is, hogy az influenzajárvány egyszer az idegrendszert, a légsövet és tüdőköt, máskor meg a beleket, a fület, az arc-, homlok- és orrüregeket támadja meg.

Az összes ismert fertőző betegségek között nincsen egy sem, amely olyan rohamosan tudna elterjedni, mint az influenza. A közlekedési eszközök gyorsasága, az emberek tömeges érintkezése, a postai forgalom, a repülőgép mind-mind ennek a gyors terjedésnek állnak szolgálatában. Az influenzát okozó bacillusok ugyanis elsősorban mindig a száj és az orr üregeit, a légsövet, meg a szemeket támadják meg. A fertőzés után köz-

ismert legelső tünet a nátha és a légsőhurut. Ez a két baj prüsszögéssel, köhögéssel és köpködéssel jár. Ez a három körülmény: a prüsszögés, a köhögés és köpködés terjesztik az influenzát. A lakásokat, tánctermekeket, irodákat, templomokat, villamosokat, vonatokat, gyárakat mind-mind a prüsszögő, köhögő és köpködő emberek fertőzik meg. Egyetlen influenzában szenvedő ember képes a köhögésével, köpködésével, prüsszögésével egy egész lakást, villamost, forgalmi irodát, vagy üzlethelyiséget befertőzni. És mindenki, aki utána ezekben a helyiségekben lélegzik, már beszívta szájába, orrába a levegőben uszkáló influenza-bacillusokat. Csakhamar ezek a megfertőzött egyének is köhögni és prüsszögni kezdenek és most már egy ember helyett százak és százak terjesztik tovább az influenzát. Terjesztik még a fertőzést az evő- és ivóeszközök, a ruhák, a kezek, de mindennek felett a nedves — náthás — zsebkendő. Ezért lehetséges, hogy influenzajárvány esetén az emberek 75 százaléka, tehát 4 emberből 3 megkapja az influenzát.

Ha belélegeztük, beszívtuk az influenzával fertőzött levegőt, avagy evő-, ivóeszközökkel, kézzel stb. is megtörtént a fertőzés, 1—2 nap múlva kitör a betegség. De már ezen kitörési idő előtt is a fertőzött ember levert, fáradt lesz, minden tagja fáj, különösen a szegycsont (mellcsont). Az alsó végtagok olyan nehezek, mintha ólomból volnának. Teljes étvágytalanság mellett főfájás, homlok- és keresztcsontfájdalmak kínozzák a beteget, majd megjelenik a láz (38—39 fok), a nátha, torok- és légsőfájás, a köhögés. A szemek gyulladtak, az orr- és szemhéjak duzzadtak, kissé pirosak. Mindenki ismeri az ilyen influenzás, náthás arcot. Testünk minden része már egyszerű érintésre is fáj.

Szerencsére az influenza a legtöbbször semmi különös következménnyel nem jár. Az esetek túlnyomó részében mint egyszerű, vagy súlyosabb természetű nátha, köhögés, ú. n. egyszerű „meghülés” formájában 5—6 nap alatt lezajlik. Ha maga az influenzajárvány csak könnyű járványként jelentkezik, akkor főleg csak azoknál szokott súlyos következményekkel járni, akik nem kímélik magukat, nem fekszenek le, ha erre szükség van, nem hivatnak orvost, egyszerűen, akik nem törődnek az egészségükkel. Ilyen embereknél még a könnyű influenza is mellhártyagyulladás, tüdőgyulladást, orr- és homloküri gennyesedést, fülgennyesedést, sőt következményes halált is okozhat.

Az 1918-iki súlyos influenzajárványnál például igen sok volt az abortus és a következményes haláleset az áldott állapotban lévő nőknél.

Fontos körülmény az influenzánál, hogy aki már egyszer átesett rajta, az nehezebben kapja meg. A járvány fellépése alkalmával a megbetegedettek 90 százaléka rendszerint olyan, aki még nem szenvedett ebben a bajban. Sajnos azonban, az influenza egyszeri kiállása mégsem biztosít bennünket újabb megbetegedés ellen olyan biztosan, mint pl. a vörheny vagy a kanyaró.

Hallottuk, hogy hogyan terjed ez a betegség. Ebből következik, hogy rendkívül nehéz az ellene való védekezés is. Az orrnak vattával bedugása, a szemüveghordás, a gyakori szájöblögetés, zsebkendőnek az orr és

---

Nyugtalanság nélkül csak azt élvezük, amit szenvedés nélkül veszthetünk el; és ha a boldogság csak a bölcs tulajdona, ez csak onnan van, mert ő az, akitől legkevésbé rabolhat el a sors.

száj elé tartása, a kezeknek étkezés és mindenféle evés előtti megmosása, az ajkaknak és orrnyílásoknak pl. lanolinkrémmel való bekenése mind nagy mértékben akadályozzák ugyan a fertőzést, legfontosabb azonban mégis az, hogy prüszögni, köhögni, köpködni csak zseb-kendőbe szabad. Különösen óvakodjunk a köpködéstől, a másokra való ráköhögéstől. Ha zsebkendőt tartunk az orrunk és szánk elé, magunkat is óvjuk a fertőzéstől és mi sem fertőzünk meg másokat. Lehetőleg kerülni kell a sok utazást, a zsúfolt helyiségeket is. Rendkívül fontos a legnagyobbfokú tisztaság, a kezek mosása, a külön evőeszköz, ivópohár, asztalkendő használata, a kézfogás kerülése. Influenzajárvány esetén legbiztosabb óvszer a remeteélet. A rendszerető, művelt, tiszta és lelkiismeretes ember az eddig hallottak után magától is rá fog jönni arra, hogyan viselkedjék influenzajárvány esetén.

Influenzás betegnek okvetlenül otthon kell maradnia és le kell feküdni, különösen, ha láza van. A szobájában maradó beteg egyrészt nem fertőzi meg embertársait, másrészt csak így remélhető, hogy a már említett súlyos következményeket el tudja kerülni. Az étrend legyen könnyű, a lázasok étrendje. Természetesen azonnal orvost kell hívni, különösen akkor, ha halljuk, hogy a járvány súlyos és veszélyes következményekkel jár. Mert pl. azt, hogy a szív nem kezd-e gyengülni, hogy nem kell-e már szíverősítő gyógyszereket szedni, csak orvos tudja megítélni. A láz elmulása után sem szabad mindjárt kimenni, mert az influenza újra kitörhet (recidivál) és az ilyen második influenza mindig súlyosabb szokott lenni, mint az első volt.

A tüdőgyulladás.

A tüdőgyulladás szintén főleg ősszel és télen fellépő „meghülés” betegség. Minden korban előfordul. Gyermekknél igen súlyos, de nem annyira életveszélyes, mint a felnőtteknél. Öregeknél 60 éven felül négy tüdőgyulladásos egyén közül három meghal, vagyis 75 százaléka halálos kimenetelű. A 20—40 év közötti emberek állják ki a legkönnyebben. Férfiaknál — különösen az erős embereknél — sokkal gyakoribb, mint a nőknél. Kővér emberek, alkoholisták, szívbeteg tüdőgyulladásra könnyen életveszélyessé válik.

A tüdőgyulladás nem ragályos betegség, vagyis a beteg körül foglalatatoskodók nem kaphatják meg.

A tüdőgyulladást is olyan bacillus okozza, amely majdnem állandóan fellelhető a testünkben. Leggyakrabban társul a tüdőgyulladás az influenzához, mint annak a következménye. Az 1918-ik évi híres spanyol influenza sem volt más, mint genyes, üszkös tüdőgyulladás. Ilyenkor a tüdő pár nap alatt valósággal megüszkösödik, bűzösen elrothad és okvetlenül halállal jár. Azért nevezték az 1918-ban fellépett súlyos spanyol influenzát tüdőpestisnek is, mert a tüdőpestisnél is a tüdők pár nap alatt szintén bűzös-genyesen elrothadnak.

Az egészséges tüdő olyan, mint a száraz szivacs. Számptalan millió apró kis likacsokban levegő van. A szivacszerű tüdő a belélegzéskor kitágul, vagyis az apró likacsok, üregek megnagyobbodnak és megtelnek levegővel. Amikor a beszívott jó levegőből a tüdő vére már kivette az oxigént, akkor a tüdők összehúzódnak, mire a kis üregek is összelapulnak és a rossz levegőt magukból kinyomják. Ez a lélegzés. Nyugodt ember egy

perc alatt átlag 16—18-szor lélegzik be és ugyanannyiszor ki. Így kapja a testünk a levegőből az oxigént, amely nélkül 1—2 perc alatt megfulladnánk.

Tüdőgyulladásnál az történik, hogy a tüdőbe jutott bacillusok gyulladást idéznek elő. Ez a gyulladás folyadéktermelésse jár. Ennek a sűrű gyulladással folyadéknak a neve: izzadmány. Ez az izzadmány belefolyik és megtölti az említett milliónyi kis likacsokát. Miután pedig a likacsok megteltek folyadékkal, nem marad hely bennük a levegő számára. Ez a tüdőréz tehát most már nem tud részt venni a lélegzésben, mert olyan lett, mint a vízbe mártott szivacs. De mert a testünknek állandóan ugyanannyi levegőre van szüksége, azért a beivódott, folyadékkal telt tüdőréz munkáját az épségben maradt tüdő veszi át. Így az egészségesen maradt tüdőnek gyorsabban kell dolgoznia, de ehhez viszont sokkal nagyobb szív munka is szükséges. Minél nagyobb tüdőréz esik tehát gyulladásba, vagyis telik meg folyadékkal, a megmaradt ép tüdőnek és így a szívnek is annál nagyobb munkát kell elvégeznie. Ezt az egyre fokozott munkát a szív persze napokon át nem bírja és megáll. Így következik be a szívgyengeség miatt a halál.

Mi történt a spanyol influenzánál? Ennél a betegségénél az említett izzadmány elgenyed. Ez a geny elrothasztja, bűzös üszkösödésbe hozza a tüdőt. A bűzös, üszkös váladék belekerül a vérbe és ott vérmérgezést okoz, amely 2—3 nap alatt sárba viszi a legerősebb embert is. Ez történt 1918-ban a nagy spanyol influenza-járvány alkalmával is.

Hogy kezdődik a tüdőgyulladás? Valaki pl. erős munkában, szaladásban, táncban stb. nagyon megizzad és utána rögtön hideg helyen (pl. pincében) hosszabb ideig megpihen. Vagy pedig ilyen erős belső megizzadás után jéghideg folyadékokat iszik. Ez esetben a hirtelen lehülés miatt „meghül”. A meghült testet a mindig ott leselkedő, ólalkodó bacillusok megrohanják és gyulladást, folyadék képződést (izzadmány), tüdőbeszüremkedést, szóval tüdőgyulladást idéznek elő. Ezért aki megizzad, az ne menjen hideg helyre, ne igyék hideg vizet, ha pedig mégis ivott volna, akkor utána dolgozzék, táncoljon, stb. tovább, mert így még talán — de nem bizonyosan — elkerülheti a tüdőgyulladást.

Tüdőgyulladásnál még aznap kirázza a beteget a hideg, az ajkakon vizes hólyagok (sömör) jelennek meg. A láz 40—40 és fél fok. Erős oldalszúrás, nehéz légzés lép fel. Az arc piros, a szív 120-at ver. A beteg súlyos, nehéz betegként fekszik, akárcsak egy darab fa. Eleinte száraz, majd nedves köhögés lép fel, amelynél a köpet véres — rozsdásveres.

Ha a betegnek szerencséje van s ha orvosi kezelésben részesült, akkor a folyadék felszívódik a tüdők légúti-gocskáiból és újra, rendes lesz a tüdők működése. Mászor azonban genyedés, tüdőtályog, vesegyulladás, mellhártyagyulladás stb. lép fel s végül a szívgyengeség következtében beáll a halál.

Mi a teendő tüdőgyulladásnál? Rögtön meleg ágyba kell feküdni. Azonnal hideg, esetleg jeges borogatást kell rakni a fájó oldalra. Erős bort, pezsgót, feketekávékat inni, jól ki kell izzadni (aszpirin, tea stb.) addig is, míg orvos érkezik. Orvosi kezelés nélkül a tüdőgyulladás igen könnyen halállal járhat, mert a halál okául szolgáló szívgyengeséget megállapítani, illetve azt megakadályozni, vagy a már jelentkező szívgyengeséget megjavítani csak az orvos tudja.

Dr. Kemény Gyula altan. orvos.

1930 . . .

Mi történt? Tegnapról mára megváltozott a világ?! Felszálok a villamosra, — diákok és meglatt férfiak egymással szinte versenyezve, mint gumilabdák ugrálnak fel ülőhelyeikről, hogy azokat nőknek, öregeknek és gyermekeknek átadják . . .

Matróruhás gimnazistalányok beszélgetnek a közlemben. Egyikük rúzs és púderpamacs helyett egy pár szürke zoknit vesz elő, — „ma tízpercben meg fogom ezt az öcskösnek stoppolni” — mondja.

Vonaton vagyok. Szob körül járunk. Ütitársaim szemé könnyeborol, — nem szólnak egy szót se, de kezük ökolbeszorul. Elhagytuk Szobot, új helység tünezik fel, akkor az egyik csendesén mondja: „Itt, a Duna balpartján ezt a színmagyar „Parkant” ezelőtt Párkánynak hívták.”

Kávéházban ülök. A szomszéd asztalnál két úr beszélget. Az egyik azt mondja: „Hallotta? — Dresdenben egy magyar mérnök valami csodadolgot talált fel, egy hét múlva idejön, bemutatja a találmányát, előadást tart, megyek, szerzek egy jegyet, mielőtt még szétkapkodják...”

Hohó — mondom magamban — holnap kupadöntő a BRSC és SBRC között, — hát itt mégis ilyen dolgokról beszélgetnek?

Egyik helyen nagy a tolongás. Teherautók hosszú sora zárul egymásra, emberek teli kosarakkal, csomagokkal sietnek egy nagy csarnok felé . . . ezek mindnyájan adakozók, akik sietnek, hogy kivegyék részüket, leróják kötelezettségüket az ingyenebéd- és inségakcióban . . .

A motorkerékpárosok alig hallhatóan gurulnak tova gépeiken, a Dob-utca egyik üzletéből pedig, ahol valami apróságot vásároltam, utánam szalad a kereskedő és azt mondja: Uram, Ön tévedésből öt pengő helyett egy tízest adott, öt visszajár Önnek, — tessék! . . .

...most egy sivitó, kiállhatatlan, perverzhangú autótülkölés . . .

Felriadok. Almodtam.

Az ablakhoz sietek és felhúrom a redőnyt. Lent az utcán egy autó áll, a soffőr valami kajánul kéjes mosollyal nyomkodja budapesti viszonylatban is speciálisan undokhangú autóduda-szörnyét . . . szeretőjét hívja az ablakhoz . . .

Ébren vagyok . . .

A szemben levő bérház egyik ablakában szobalány tűnik fel kócos fejjel, balkarján csecsemő, jobbkezeiben egy tejes cuclisüveg. Hátrapislant, az üveget szájához emeli — a saját szájához — s egy pillanat alatt üres az üveg. A kisgyermek két apró kezével kétségbeesetten hadonász . . .

Igen. Semmi kétség. Ébren vagyok . . . Ezek már nem álomképek.

*

A katzenjammernak van egy alkoholmentes formája is, amely abban különbözik a szeszes katzenjammertől,

hogy sokszor még keserűbb, émelyítőbb, mint emez. Ezzel a katzenjammeros érzéssel veszem kezembe a reggeli lapot, tekintetem az utolsó lapoldalra esik, ahol az apróhirdetések vannak és olvasom: „...gyermekszerető, lelkiismeretes nő ajánlkozik . . . stb.” Gyorsan fordítok egyet. Visszafelé előre. „Bajnoki mérkőzés Soroksáron. Nagy döntő. BRSC—SBRC.” . . .

Ez az! Ide kimegyek délután! Nem tudom azt se, mi az az ofszájd és mikor jogos a tizenegyes, de ordítani fogok, ahogy a tudómból telik, hogy éljen, meg pfuj bíró, mintha ettől függne lelkem üdvössége . . .

...Mert nem vicc, — én ezen az alkoholmentes katzenjammeros reggelen tudatosan, világosan és meggyőződéssel érzem, hogy ezek a futballmeccsek fontosabb szerepet töltenek be ebben a mi 1930-as életünkben, mint talán minden más, ami az egyén vagy nemzet életében faktorként számítható. Olyanok, mint műtőszobában hosszas, fájdalmas operáció alatt a kloroform.

Notus.

—O—

Kitüntetés. Kormányzó Úr Öfömlétsága magas elhatározásával Goldfinger Imre és Kacsó Albert a m. kir. székesfehérvári II. kerület állományaiba tartozó törzsörmestereknek több éven keresztül különleges szolgálatban odaadó, hazafias buzgalommal teljesített felelősségteljes szolgálataikért a magyar bronz érdemérmét adományozta.

Bem József tábornok arcképének leleplezése. E hó 9-én lepleztek le Bem József tabornoknak, a magyar szabadságharc legendáshírű vezérének arcképet a róla eínevezett I. lovas tüzérszázalaktanyájában. A leleplezési ünnepségeken a lengyel Bem József tüzérezred tisztí küldöttséggel képviselte magát. A lengyel tisztí küldöttség november 9-én, vasárnap délelőtt a Lenei-utcai tüzérségi gyakorlóterén táborigyűlésen vett részt. A gyakorlóterén eínevezkedett a szomszédos laktanyából kivonult magyar Bem lovas tüzérszázal, élén parancsnokával, vitéz Magasházy László alezredessel. Egmásután érkeztek azután a megívott vendégek és tisztí küldöttségek, Lazarsky Ottomár lengyel ügyvivo, herceg Lubomirsky István követségí titkár, Brzeszcinsky István alezredes, vitéz Kárpáthy Kamilló gyalogsági tábornok, a honvédség főparancsnoka, Vogt Waldemár altábornagy, vitéz nánási Megey Ernő altábornagy a tábornoki karból és még sokan mások a főváros előkelőségéből. A táborigyűlés vitéz Folba János főesperes celebrálta. Pontban fél tizenkét órakor megjelent szegedi ezredének ezredesi egyenruhájában Kormányzó Úr Öfömlétsága, vitéz Koós Miklós alezredes, első szárnysegéd kíséretében. A táborigyűlés befejezése után a lovas tüzérszázal vágatában véghezvitt elvonulása következett, amely grandiózus látványt nyújtott. Ezután a meghívott vendégek és a tisztíkar Kormányzó Úr Öfömlétságával átvonultak a szomszédos Bem lovas tüzérlaktanyába, ahol leleplezték Bem József altábornagynak, a lengyel és magyar szabadságharcok hősnéinek arcképet. A reggelin vitéz Kárpáthy Kamilló gyalogsági tábornok, a honvédség főparancsnoka a lengyel és magyar államfőt köszöntötte fel, majd vitéz Magasházy László alezredes, a lovas tüzérszázal parancsnoka magyar és lengyel nyelven ünnepi beszédet mondott. Beszédének végén Öfömlétsága engedélyére Bem tábornok arcképeről lehullott a nemzeti színű lepel. Az arckép Hosszú Márton festőművész kiválóan sikerült alkotása. Brzeszcinsky tüzérezredes és a kíséretében levő lengyel tüzértisztek, hogy viszonozzák a magyar Bem-lovas tüzérszázal tisztí küldöttségének látogatását, vasárnap este népes vacsorán vettek részt a Hungária szállóban. A vacsorán testületileg vettek részt a magyar Bem lovas tüzérszázal tisztikarának tagjai családtagjaikkal, valamint mindazok a volt tartalékos tiszték, akik valamikor a Bem lovas tüzérszázalnál teljesítettek szolgálatot. A lengyel tiszték hétfőn reggel megtekintették a magyar Bem lovas tüzérszázal laktanyáját, végignézték a tüzérszázal gyakorlatait, azután Lazarsky lengyel ügyvivo vendégei voltak. Ebéd után Lazarsky lengyel követ átadta vitéz Magasházy László alezredesnek, a Bem lovas tüzérszázal parancsnokának a Polonia restituta-rend III. osztályát. A lengyel tiszték megtekintették a királyi vár termeit, este baráti vacsorán vettek részt a magyar Bem lovas tüzérszázal tisztikarának társaságában és kedden reggel visszautaztak Varsóba.

Egy volt magyar tiszt feltalálta a vezetés nélkül harcoló repülőgépet. Egy londoni újságból vesszük: A. de V. Robertson őrnagy, a kiváló katonai szakértő írja a Manchester Guardianban: *Tihanyi Kálmán*, Angliában élő volt magyar tiszt pilóta nélküli repülőgépet talált fel, amely egészen magára hagyatva, minden közvetlen vagy közvetett vezetés nélkül felbocsátható ellenséges repülőgép ellen, ennek minden mozdulatát nyomon követi s ha bizonyos közelségbe jutott áldozatához, felrobbantja hatalmas robbanóanyag rakományát. A légi torpedót a repülőgép orrában elhelyezett szabadon lebegő foto-elektikus készülék kormányozza, amelyet az üldözendő ellenséges repülőgépre irányítanak, akár csak egy közönséges fényképezőgépet s azután fölereszti a repülőgépet, amelynek erős motora, két légcavarja és egészen rendes kormányzókészüléke van. Ha az üldözendő gép kiesik a foto-elektikus készülék központjából, villamos áramok újból a célpontra irányítják a kamrát, amely viszont a repülőgép kormányzókészülékét fordítja megfelelő irányba. A gép akcióképességét nem befolyásolják rossz látási viszonyok, eső vagy füstfelhők, sőt éjjel is használható és az utolsó évtizedek legfontosabb aviatikai találmányának tekinthető. Békés célokra is szolgálhat, így például elháríthatja az összejáratást a repülőgépek vagy a hajók, vonatok, esetleg autók között is.

Herceg Eszterházy Pál a kőszegi várat felajánlotta a honvédségnek. Herceg Eszterházy Pál felajánlotta a kőszegi Jurisics-várat a honvédség céljaira. *Gömbös Gyula* honvédelmi miniszter a herceghez intézet levelében köszönését fejezte ki a nagyértékű adományért. Egyidejűleg megindultak a tárgyalások egyrészt a hitbizományi bíróságtól nyerendő jóváhagyásért, másrészt az adomány átvételével kapcsolatos intézkedések megtételére.

Magyar Börtönügy címen könyvet írt dr. Szöllősy Oszkár igazságügyminiszteri tanácsos. Az értékes munka célja a börtönügyi tudomány eddigi eredményeivel kapcsolatban a magyar börtönügy érvényben lévő tételes jogszabályainak tüzetes ismertetése.

Meghalt az amerikai hadsereg volt vezérkari főnöke. Bliss tábornok 77 éves korában Washingtonban elhunyt. Az elhunyt a háború alatt vezérkari főnöke volt az amerikai hadseregnek.

Elfogtak egy pénzhamisítót. Többször megírtuk már, hogy az ország különböző részeiben több ízben hamis váltópénzt talált a csendőrség. A hosszas nyomozás és megfigyelés alapján november 9-én Kiskunmajsán (Pest m.) az ottani őrsnek sikerült *Lajko András* kiskunmajsai lakost tettenérni, amikor a nála lévő nagyobb mennyiségű hamis 50 és 20 filléres váltópénzt az országos vásáron értékesíteni akarta. Az őrs egy járőre Lajkót elfogta. A kikérdezés során a gyanúsított beismerte, hogy a hamis pénzeket ő készítette. A megtartott házkutatás során a nyomozó járőr a pénzhamisító lakásán két- és egypengős, valamint 50 és 20 filléres pénzek hamisításához szükséges gipszöntvényeket talált. A hamis-pénzek készítésében Lajkó anyja is szerédkedett. A tetteseket az őrs a bűnjelekkel együtt a pestvidéki kir. törvényszéknek adta át.

Öngyilkosság. A halatonberéni őrs állományába tartozó *Intervisz András* őrmester november 9-én reggel szolgálati fegyverével föbelőtte magát és azonnal meghalt. Tettének oka ismeretlen.

Párisi tanulmányút. A Párisi Magyar Diákegyesület Utazási Osztálya, mely a MEFHOSz tanulmányútiáit rendezi és az elmúlt szezonban 23 tanulmányutat indított 1050 résztvevővel, f. évi december hó 28-án 15 nagyobb párisi tanulmányutat rendez. Utvonal: Budapest—Wien—Buchs—Basel—Páris. Résztvételi díj: 300 P. Köztisztviselőknek: 290 P. Diákoknak. 240 P. Rendez továbbá tanulmányutat a tavasz folyamán: Északafrikába, Egyiptomba, Olaszországba, Konstantinápolyba és a francia Rivierára. Az erre vonatkozó prospektus e hó végével hagyja el a nyomdát és az érdeklődőknek legnagyobb készséggel díjmentesen küldi meg a Párisi Magyar Diákegyesület Utazási Osztálya (Budapest. IX., Ferenc-körút 38., földszint 2. Telefon: 872—74.) Hivatalos órák: hétköznapokon d. u. 4-től 6-ig.

Eladó: tisztai étkezdé, kaszinó, stb. számára a Kormányzó Úr Öfömlétsége 70×100 cm nagyságú, bekeretezett művészi portréja, Szentgály Antal festőművész olajfestménye. Ára: 500 pengő. Cím a szerkesztőségben.

Őrsfőnökönek ajánlkozik Szalai Sándorné (42 éves, címe: Budapest, VIII., Hunyadi-utca 9., földszint 6.). A pécsi őrsön 8 hónapnál főtött. Állást azonnal is elfoglalna.

Olvassa el, mielőtt ír nekünk!

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk. A lapunkban megjelent közlemények tulajdoni jogát fenntartjuk, tehát azokat bekezezésünk nélkül nem szabad utánnomtatni. Kéziratot csak akkor küldünk vissza, ha a bekiűldő megcímzett és bélyeggel ellátott borítékot mellékel. A közleményeket kérik a papírnak csak az egyik oldalára, félhasábosan, írógéppel, vagy jól olvasható kézírással írni: olvashatatlan kéziratot nem olvasunk el. A szerkesztői üzenetekben mindenkinek válaszolunk, de a kérzőző teljes nevét, rendfokozatát és állomáshelyét tüntesse fel. Névtelen levélre nem válaszolunk. Kéziratok sorsáról is csak szerkesztői üzenetben adunk választ. Levelet nem írunk, bélyegzet tehát felesleges beküldeni. Jellegűleg legcélszerűbb egy kisebb helység nevét, vagy többjegű számot választani. Ha jelige nincs megjelölve, a kérzőző nevének kezdőbetűi és állomáshelye alatt válaszolunk. Közérdekű kérdésekre a „Csendőr” lelkis-kon” rovatban adunk választ. Előfizetni csak legalább félre lehet. A csendőrség tényleges és nyugállományú legénységi egyénei az előfizetési ár felét fizetik. Csak a m. kir. csendőrség, honvédség és az állami rendőrség, továbbá a bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges vagy nyugállományú tagjaitól fogadunk el előfizetést, másról nem. Az előfizetéseket kérik pontosan megüjtani, mert a felszólítás költségét külön felszámítjuk. A nekiünk szánt pénzküldeményeket kérik a Nemzeti Hitelintézet Budapest-Krisztinavárosi fiókjának (Budapest, I., Krisztina-körút 14.) 1672. számú csekkzámlájára befizetni, a csekre pedig feliegyezni, hogy a befizetés a mi javunkra történt. A szerkesztők a szerkesztőségben innennapok kivételével 15—18 óráig találhatók. Szolgálati beosztási helveiken a lap ügveivel nem foglalkoznak. A hozzánk intézett leveleket így kell címezni: „A Csendőrségi Lapok szerkesztőségének, Budapest, I., Böszörményi-út 21. szám.”

Fenyves. Tökéletesen igazat adunk Önnek abban, hogy az embernek a jó magyar mivolta nem a névtől függ. Voltak idegen nevű, örök emlékeztető szabadsághőseink, akik Magyarorszáért és a magyarság ügyéért az életüket áldozták s voltak jó magyar nevű áruilok is bőségesen. A kérdést nem is ebből a szempontból kell tekinteni. Azt hisszük, olvasott már pl. az úgynevezett „névelemzés”-ről, amellyel megszállott területeken az idegen kormányok a magyarságot irtják. Azokról a színmagyar gyermekekről, akiknek nincsen kétségbevonhatatlanul magyar nevük, megállapítják, hogy nem magyarok, illetve, hogy eredetileg nem voltak magyarok s nem engedik őket magyar iskolákba beiratkozni. Az állítják, hogy az ilyen gyermekek erőszakosan elmagyarosított nemzeti kisebbségek leszármazottjai, akiket vissza kell adni az eredeti nemzetiségüknek, vagyis vissza kell őket oláhosítani, tótosítani vagy szerbesíteni. Ugy-e, milyen nagy fontosságot nyert ott egyszerre a kérdés, hogy valakinek magyar neve van-e vagy idegen? Belátjuk és méltányoljuk, hogy sokan nem szívesen válnak meg a szüleik vagy őseik nevével, de viszont érthető az a kívánság is, hogy aki testben és lélekben magyar, váljék azzá a nevében is. Kényszeríteni természetesen senkit sem lehet arra, hogy a nevét megmagyarosítsa, de aki jól megmondja, megteszi maga is minden kényszer nélkül. 2. Arra, hogy a háború után elhunyt atya háborús emlékére a legidősebb fiúnak adományoztassék, még nincsen rendelkezés, nincs kizárva azonban, hogy ha sokan lesznek, akik ezt óhajtják, meg fogják engedni.

Négyesfogat. Hogy ki járhat négyesfogaton? Akinek van. Az pedig, hogy milyen színű lovakat lehet négyesbe fogni, ízlés dolga. Mindenesetre egyfajú és egyszínű lovakat szoktak, de hogy gondol olyat, hogy ez szabályozva lenne? Akár öszvérrel is keverheti, akinek úgy tetszik.

Quo vadis? 1. Ha az egészségi állapota olyan, ahogy leírja s ha a külszolgálat teljesítésére magát valóban képtelennek érzi, kérje szolgálati úton a kerületi parancsnokságtól, hogy külszolgálatra képtelenségét a Szut. 63. pontja értelmében orvosilag állapítsák meg és osszák be irodai szolgálatra. Önnek jó írása és fogalmazása van, azt hisszük, nem lesz nehéz helyet találnia. Csendőrségi szolgálati idejéhez képest alacsony a rendfokozata, valószínűen mellőzve volt; nem itt van-e a hiba? 2. Külföldre a belügyminiszter úrtól (VI. c. osztály) kell szolgálati úton szabadságot kérni, útlevelet meg az alispáni hivataltól. Polgári ruháról is gondoskodnia kell, mert külföldön nem szabad egyenruhát viselni. Kérvényében jelenti köteles, hogy polgári ruhával és a külföldi útra elegendő pénzzel rendelkezik, különben nem engedélyezik a szabadságot.

Istenfélelem. 1. Igaza van. A nőtlen legénységet nem lehet arra kötelezni, hogy az őrsiroda fűtésére a sajátjából reáfizessen, főleg ha az őrsparancsnok nős és így nem is tagja a közzgazdálkodásnak. A legigazságosabb eljárás a következő: Állapítsák meg, hogy a rendelkezésre bocsátott fűtési átalányból mennyi fűtőanyagot tudnak beszerezni. Ezt a fűtőanyagot osszák fel a fűtendő helyiségek között azok nagyságának (az ablakok számának) arányában s határozzák meg, hogy egy-egy helyiség fűtésére nanonként vagy hetenként mennyi fűtőanyagot lehet felhasználni. esetleg, ha van reá helyük, különítsék is el eszerint a fűtőanyagot. Ahol aztán ennél többet akarnak fűteni, ott a különbözetet az érdekelteknek kell beszerezniük. Világítani a közzgazdálkodás csak takarodóig köteles. 2. A napirend módot ad arra, hogy a szolgálatmentes legénység vasárnap templomba mehessen. Szolgálati indok nélkül ezt nem szabad megátolni. 3. Az 1924. évi 12. számú Csendőrségi Közlönyben közzétett 76.138/VI. b. számú körrendelet szerint a vasút csak akkor hitelez a vasúti viteldíjat, ha a csendőr szolgálat közben kénytelen vonatra szállani s nincs mód arra, hogy az őrsparancsnok öt menetlevéllel ellássa. Ha azonban a járőr menetlevéllel utazik s útközben elfog valakit, akkor a fogoly vasúti költségét a járőr előlegezi s a gazdasági hivatal megtéríti. Természetes, hogy ha a fogoly a vasúti költségek megfizetését vállalja, ennek nincs akadály. 4. Szut. 114. pontja és a 289. pont 2. bekezdése világos rendelkezéseket tartalmaznak, egebet mi sem mondhatunk. Leveléből egyébként az olvassuk ki, hogy őrsparancsnoka igen lelkiismeretes ember, csak a szolgálatának él s amit Önöktől megkövetel, azt maga is megcselekszi. Nem tudjuk öt emiatt hibáztatni még akkor sem, ha Önöktől talán többet követel is meg, mint egy másik őrsparancsnok, mert a szándéka, főleg pedig a személyes példaadása tiszteletre méltó. Ma nem lehet annyit dolozni, hogy sok legyen.

Vécs. Olvassa el mai számunkban „Fenyves” jelígre küldött üzenetünk 2. pontját.

Adózás. Válasz a lekszikon rovatban.

Aggódó. 1. Ha az eset úgy történt, ahogy leírja s ha a verekedés kezdeményezésében Önnek tényleg semmi szerepe nem volt, akkor nem kötelezhető a kártérítésre, annál kevésbé, miután a kárt mások okozták, nem Ön. 2. Ebben az esetben fennáll a kártérítési kötelezettsége, ha a szóbanforgó ruha valóban hasznavehetetlenné vált, pl. olyan folt keletkezett rajta, ami miatt nem lehet viselni. Azt ajánljuk, hogy egyezték ki a sértettel. Nem tudjuk, milyen volt a ruha, de valószínűleg nem volt vadonatúj; az összeget egy kissé magasnak találjuk. Reméljük, ezeket tanult mind a két esetből.

Kórházi költség. A gazdasági hivatal a kórházba átadottaktól rendszerint az egészségügyi ápolási költséget előre levonja, mert nem tudhatja, hogy az illető meddig lesz kórházban. Ha aztán az illető — mint Ön is — hamarabb bevonul, a gazdasági hivatal a különbözetet visszatéríti. Önnek is bizton vissza fogja téríteni, de ha nem történnék meg, kérje.

Kölesd. Lapjaink mult évi 482. oldalán talál erre vonatkozó adatokat.

Klinika. A kérdés jogi oldaláról a lekszikon rovatban adunk választ. Láthatja, hogy az Ön vagyontalansága esetén a vagyonnal bíró szülők kötelezhetőek az ápolási költségek megfizetésére. Nézetünk szerint azonban van a kérdésnek erkölcsi oldala is: akinek egy kórház visszaadja az egészségét, annak legegységesebb kötelessége, hogy legalább az ápolási díjakat megfizesse, ha a törvény nem kötelezné is reá.

Rádió. A közzgazdálkodásba a tagok napi betéteket fizetnek be, 31 napos hónapban tehát egy napibetéttel többet kell befizetni, mint a 30 napos hónapokban. Ha egész hónapra határoznának meg egy összeget, amit be kellene fizetni, — tekintet nélkül arra, hogy a hónap hány napból áll, — akkor a napi betét visszatérítésénél és az átvonulók, ideiglenesen vezényelték, kórházba utaltak napi betétjeinek a kiszámításánál zavarok lennének. Éppen ezeket a zavarokat küszöböli ki a Cs. 20. utasítás azzal, hogy a közzgazdálkodások számításainak alapjául nem a havi étkezési pénz, hanem a napi betét teszi. Egyébként a napi betét összege az étkezési pénz összegétől teljesen független; lehet kevesebb, de lehet több is.

Temesvár. A közzgazdálkodás vezetőjét a közzgazdálkodási bizottság ellenőrzi a számadásaiban, arra tehát a tagoknak külön-külön nincsen joguk, hogy a gazdálkodásvezetőt tetszés szerint ellenőrizgessék. A számadásokat tartalmazó könyvet a gazdálkodásvezető vezeti felelősség mellett s így az egyes tagok a maguk tetszése szerint ezekbe a könyvekbe, előjegyzésekbe nem jegyezgethetnek, az adatokat nem változtathatják meg, bevásárlásra vonatkozó bejegyzéseket sem eszközölhetnek. A levelében írt körülmények között pedig tekintély dolga is, hogy rendfokozatban fiatalabb bajtársa megtartsa nemcsak a közzgazdálkodási, hanem a fegyelmi és illemszabályokat is.

Hegedű-Harmonika-Trombiták,

Citera, Tambora, mindenfajta zenekari fa- és fémfúvós hangszer. **Harmonikákat** csakis megbízható, ógyártmányokat hozunk forgalomba. **Rakóczi-tárogató sajtát** találmány. **Óvakodjunk az itteni algyárosok által feljártított kúttől kezdve utáztatoktól.** Hibás hangszereket szakszerűen javítunk. **Arjogyzéket** ingyen küld az

ELSŐ MAGYAR HANGSZERGYÁR
STOWASSER kir. udvari szállító

Budapest, II., Lánchíd u. 5. (Budán).
Az egyedüli hangszergyár az országban. Több gyár nincs

CSENDŐRSÉGI SZÁLLÍTÓ!

40 év óta fennálló cég, a csendőrség régi elismert bevásárló helye!

MÁRER

egyenruházati Intézet
BUDAPEST, VIII.,
BAROSS-TÉR 9. SZÁM.
(A keleti pályaudvar orokozási oldalán) **TELEFON: J. 321-78.**

Khaki posztó, Loden, szintartó gyapju, a legerősebb
strapára, méterje — — — — — 15:20 P
Ugyanaz „Herkules Loden” minőségben — — — — — 17. — „
Khaki kamgarn, szintartó, tiszta gyapju — — — — — 18:50 „
Ugyanaz extra finomban — — — — — 22:50—25. — „
Csendőrkalap-toll, valódi kakastoll, csak dupla, dus
kivitelben van raktáron, tollforgókkal együtt 7.60 „

Egyenruhák külön mérték után 3-6 havi hitelle.
Egyenruha-szabóságom és sapkaműhelyem a helyszínen személyes szakképzett vezetésem mellett működik.

Ha áruja megbízható

Hirdessen a Csendőrségi Lapokban

M. I. 24. 1., 2. Pletyka. Sem a nősülési korhatárt fel- emelni, sem az ara hozományát 10.000 pengőre emelni, sem az ara iskolai végzettségét alsóbbfokú középiskolában meg- állapítani nem tervezik. A valóságos helyzet az, hogy a nők létszáma még mindig magasabb a megengedettnél s így a nősülési kérvények beadását még mindig türelemmel kell várni, de ha ez bekövetkezik, a feltételek maradnak ugyan- azok, mint voltak eddig. Nagyon ráérő ember lehet, aki ilyen badarságokat talál ki.

Malomrét. 1. Azt kell igazolni, hogy a harctéren meg- sebesült. Szedje össze a leveleken említett bajtársaitól az erre vonatkozó jegyzőkönyvi (lehetőség szerint hatósági megerősítéssel ellátott) nyilatkozatokat és szolgálati úton kérje azok felterjesztését a belügyminiszter úrhoz (VI. c. osztály). 2. Ol- vassa el lapunk 1926. évi 5. számában „Ö. J. csendőr, Kon- doros” jellegre küldött üzenetünket. Az eljárás egyebeként ugyanaz, mint az 1. pontban írtuk. De miért jutnak mindezek csak most, 12 év múltán az eszébe? Éppen elég ideje volt reá, hogy rendezze a dolgot.

Fejes József II., Lipi Sándor csendőrök, Cegléd. Előfize- tésüket november 1-től tudomásul vettük, de az előzetes szá- mának állandó és nagymértékű szaporodása folytán már a november 1-i számból sincs tartalékpéldányunk, a lapot tehát csak november 10-től kezdve küldhetjük újra.

Husveth János th., Szilasbálhás, Tóth György őrm., Egerár. A november 1-i szám kivételével — amelyikből tar- talékpéldányunk nincsen — a kért számokat megküldöttük.

Határszéli őrs. Válasz a lekszikon rovatban.

Udvarhely 2. 1. Budapest, VIII., Kőrös-utca 28. III. 5. Az illető csendőr nyugdíjas. 2. Tényleges állományban erre se ideje, se lehetősége s amellet furcsa is volna egy kissé. Nyug- állományban annak idején megteheti. 3. A büntetését kitöl- tötötte, kegyelmi kérvényben pedig csak a kiszabott büntetés elengedését lehetne kérni. Ha úgy látja, hogy bizonyítékai vannak arra vonatkozólag, hogy az elhangzott tanuvallomá- sok nem megbízhatóak, szolgálati úton eljuttathatja újrafel- vételi kérelmét a honvédtörvényszékhez, de eredményre nem sok kilátása van, mert az a bántalmazás mégis csak megtör- ténhetett. Ok nélkül senkit sem ítél el a bíróság. 4. Szerezze be a nyilatkozatokat s kérelmét szolgálati úton terjessze fel a belügyminiszter úrhoz (VI. c. osztály).

Bajusz. A bajusz leborotválását az A—26. szabályzat I. rész, 1. fejezet 2. bekezdése kifejezetten megtiltotta, ezt a til- lomat azonban az 1921 január 15-én kelt 3. számú honvédségi Rendeleti Közlönyben (Szabályrendeletek) közzétett 563.167-28. 1920. számú honvédelmi miniszteri rendelet hatályon kívül helyezte. Vagyis a bajusz borotválása ezidőszereint nincsen meg- tiltva. Más kérdés persze, hogy jól áll-e éppen a csendőrnek a borotvált bajusz. A mi nézetünk szerint a kakastollhoz nem- csak illik, de egyenesen dukál a bajusz, akár elő van egyéb- ként írva, akár nincsen.

Főváros. A Szut. 106. pontja szabályozza a kérdést.

LEGÉNY A GÁTON.

— Regény — (33.)

ÍRTA: BARÉNYI FERENC.

Orbán örvezető egyideig tanácstalanul nézte Csücsök Ádámot, aztán betessékelt az örsirodába: — Hát akkor jöj- jön velem Csücsök uram, írásba szedem, amit mondott. De még egyszer figyelmeltetem, fontolja meg jól, mit beszél.

Csücsök Ádám méltatlankodva rázta meg deres söré- nyét: — Tudom én, mit mondok. Nem vagyok gyerek.

Bementek az örsirodába s a baljósulatú csöregre az aszta- lon maradt. Alig mult egy kis idő, az udvar felőli ajtón be- jött egy hórihorgas, nyurga szakaszvezető. Büdi Balázs volt, azokból a népfőkelőkből, akik a harcterre vitt csendőrök pótlására voltak a csendőrséghez beosztva. Száraz, ösztövé- ember volt Büdi Balázs, mintha csak hálni járt volna belé a lélek. Örökös átka volt a gazdálkodásvezetőnek, mert a vi- szonyokkal nem ismerős a sárgaképű csontvázember láttára mindjárt gyanuba fogta a gazdálkodásvezetőt, hogy nem ad enni Büdi Balásznak. Pedig háromannyit evett, mint más ember. Rettenetes étvágya volt. Noha hihetetlenül sokat evett, mégsem tudott húst rakni magára, szinte zörgött minden csontja, annyira sovány volt. Mindamellet mindig éhes volt, folyton éhezett; a nap bármely szakában képes volt akár- mennyit is megenni. Most is, amint a csöregét meglátta, éhe- sen villogott meg a szeme s menten kicsordult a nyála. Vé- letlenül a csöregestányér éppen az ő helyén volt az asztalon; ott, ahol ő szokott ülni ebéd és vacsora idején. Noha okosk- ódása tagadhatatlanul a gyomrától eredt, mégsem vethet kö- vet senki az éhenkórász Büdi Balászra azon jóhiszemű föl- tevésért, hogy a helyére kitett csöregre őt illeti, mert hiszen másképpen minek tették volna éppen az ő helyére az asztalra. Azt hitte, hogy ráadásul kapta az ünnepi ebédre s azért nem habozott — nem tanakodott sokáig, hanem vígan nekilátott a csöregének. Jóízűen majszolta egyik darabot a másik után, olyan igyekezettel, hogy még az ecetszerűen kétfelé álló röt bajusza is fehér lett a sok cukortól. Amikor szomorúan csám- csogva éppen az utolsó darabot kebelezte be, azon szomor-

Hogodú Harmonium
Tárogató csak itt a valódi
Cimbalom
Harmonika
Citera

és az összes legjobb hangszerek, továbbá a legjobb rádiókészülékek csakis itt a gyárban kaphatók.

Művészesen javít, legjobb hurokat készít. Aranyéket ingyen küld.

MOGYORÓSSY GYULA m. kir. szab. hangszergyára
BUDAPEST, VII., RÁKÓCZI-ÚT 71.

Egyedüli magyar hangszergyár az országban Csendőrségnek részletfizetés kedvezmény

SÁRGA JÁNOS
ÉKSZERÉSZ, ÓRÁS, MŰÖTYÖS

KIRÁLYI UDV. SZÁLLÍTÓ ALAPÍTVÁ: 1895 KOLOZSVAR

BUDAPEST, IV. KIGYÓ-UTCA 5.
KÉPES ARJEGYZÉK INGYEN KLOTILD PALOTA

BUTORT ÖN most olcsó áron vásárolhat üzlet- áthelyezés miatt, csekély havi részletre

TOMORY és TSA butoráruházában, IV. Veres Pálné-u. 7.

(Apponyi térnél). — A csendőrség tagjainak kivételes kedvezmény.

BUTOR 1 életre
20 havi részletre
Kisipari Butorcsarnok, Dohány-u. 66.

Előleg
nélkül is

Butor leg-
kedvezőbb **havi**
RÉSZLETRE, NEMZETI BÚTORHÁZ
előleg nélkül Dohány-utca 46. (Klauzál-u. sarok)

kodva, hogy nincsen már több csörege a táiban, éppen akkor jött ki az őrsirodából Orbán őrsvezető Csücsök Ádammal.

— Csak nem ette meg a csöregét!? — kiáltott rá Orbán őrsvezető.

Büdi Balázs felugrott és feszes vigyázzba állt. De tévednénk, ha azt hinnok, hogy ijedtében az utolsó falat felakadt a torkán. Nem, dehogysis; sokkal gyakorlatiasabb érzékű volt. Előbb szépen lenyelte a búcsúfalatot, nehogy még kivégység a szájából és azután rendületlen lelkinyugalommal jelentette Orbán őrsvezetőnek, hogy azért ette meg a csöregét, mert az ő helyére volt kiteve az asztalon s azt hitte, hogy neki szánták.

— Megette a csöregét!? — támadt rá Csücsök Ádám rémüldöző képpel. — Megette!? Szerencsétlen!

— Tán a magáé volt!? Azért ordibál úgy? — kérdezte furcsán ható felsőséges számonkéréssel Büdi Balázs és felháborodva gondolta magában: — Hogy mer engem ez a paraszt feleletre vonni!

— Igen ám, de én nem ettem meg! — felelt Csücsök Ádám és rémüldöző arca valami kaján mosolyra torzult. — Nem ettem meg, mert meg van mérgezve. Szerescika van rajta, nem pedig cukor.

— Nem volt az magának szánva, — szól közbe Büdi Balásznak Orbán őrsvezető komoran. — Bűnjel volt. — Csücsök Ádámra mutatva megjegyezte: — Ő hozta; följelentette a feleségét, hogy ezzel a szerescikás csöregével akarta mérgezni.

Büdi Balázs ecetszerű rőt bajusza reménytelenül lekonyult. Savós szín szemét nyugtalanul forgatta; hol Csücsök Ádámra, hol Orbán őrsvezetőre nézett mindinkább növekvő kétségbeséssel. — Meg van mérgezve!? Ó jaj! Szerescika? — dadogta hűledező s rémülten tapogatta a hasát, mert mintha már valami sajtót érzett volna a gyomrában. A halálfélelem mindjobban a hatalmába kerítette a hosszú, nagy darab embert. Minden tagja reszkette remegett, kétségbeesetten ereszkedett le a padra s hasát fogva, vígasztalhatatlanul jajgatott.

— Minek is ette meg!? Minek is ette meg!? — toporzékolt Csücsök Ádám háborogva. — Most aztán meghal és még én kerülök bajba!

— Dehogy is te, én kerülök bajba, — gondolta Orbán őrsvezető balsejtelemmel és szó nélkül kifordult az ajtón. Átszaladt a szomszédba, hogy őrsparancsnoktól tanácsot kérjen, mert nem tudta, mitévő legyen. Éppen az udvaron találta Gál Imrét, aminek nagyon megörvendett, hogy nem kellett az asszonyt is belevonni a dologba. Gál Imre rögtön indult, amikor hírvil vette, hogy Büdi Balázs alighanem mérgezte magát. Sietve ment át a laktanyába s ezalatt Orbán őrsvezető részletesen tájékoztatta Csücsök Ádám feljelentéséről.

Büdi Balázs annyira el volt foglalva halálsejtelmes bajával, hogy fel sem állt a padról, amikor őrsparancsnoka bejött a szobába. Hosszú nyakán úgy lógott le a feje, mint fonyadt indán a sapadt tők. Folyton a hasát tapogatva jajveszékelt, mint a kárvallott cigány. Gál Imre körülhordozta éles tekintetét a szobában; észrevétlenül mosolyra húzódtott a szája, amikor jól megnézte Csücsök Ádámot. Aztán Büdi Ba-

lázson állapodott meg a szeme, ki szánalmas állapotában annyira nevetéses volt, hogy a komoly Gál Imre is alig állta meg nevetés nélkül. Megtapogatta a homlokát, hogy forró-e, de egész rendes volt. Csak az ijedtség veritéke ütött ki rajta. Gál Imre megcsóválta a fejét és azt mondta Büdi Balásznak: — Nem kell mindjárt megijedni. Jöjjön csak. Segítek én rögtön a maga baján. Jöjjön velem.

Büdi Balázs reszkette állt fel és lehorgaszott fejfelé mölygött őrsparancsnoka után az udvarra. — Nyissa ki a száját! — parancsolt rá Gál Imre s a balkezelével megmarkolta az üstökét. Kanállal benyult Büdi Balázs torkába s erélyesen lenyomta a nyeldeklijét. A hatás, mely nem maradhatott el, óriási volt. Szegény Büdi Balázs verejtékeze-könnyezve búcsúzott el nemcsak az átkozott csöregétől, hanem az egész ünnepi ebédétől is. Mikor aztán valamelyest magához tért a kényszerű vizontlátás gyötrelmei után és azt hitte, hogy most már békén marad, akkor még egy jókora adag keserű hashajtót parancsolt belé Gál Imre. — No, most már megnyugodhat — szabadította fel aztán Büdi Balázst, aki sajtó hasát tapogatva keserűen nyöszörgött és verejtékes homlokát törülgetve szégyenlősen somfordált el.

Azután Gál Imre tiszta fehér papírból egy kis tasakot csinált s abba egy kanálnyi szórt a csöregés tányér sarkából. A csöregés tányért elzárta az írói szekrénybe s átsietett a szemközi gyógyszerárba.

— Jó napot, őrmester úr — fogadta a gyógyszerész —, mivel szolgálhatok? Talán egy kis szagos vizet a holnapi loscolkodásra?

— Igaz, holnap husvét másodnapja — gondolta Gál Imre, — Jolánt meglocsólok. — Szaglászva válogatott az elébetett illatszerek között és a magával hozott kis papírtasakot a gyógyszerész felé nyújtotta: — Addig, amíg kiválasztok magamnak egy üveg szagos vizet, lenne szíves a gyógyszerész úr ezt megelemezni.

— Hogyne, nagyon szívesen — készségeskedett a gyógyszerész és a tasakocskát kinyitva, megszagolta a porcukrot: — Mi ez?

— Azt szeretném tudni — felelte Gál Imre nevetve.

A gyógyszerész zavartan mosolygott: — No, igen, azt tudom, hiszen azért hozta ide az őrmester úr, úgye? Csak azt szeretném tudni, hogy hol kapták ezt a micsodát? Talán összefügg valami bűnüggyel?

— Csak úgy köztünk merült föl a kérdés, találgattuk, hogy vajjon mi lehet? — hártotta el Gál Imre a gyógyszerész alkalmatlan kíváncsiságát. — Azért fordultam a gyógyszerész úrhoz, mert azt hittem, hogy nem terhelem meg nagyon ezzel a kéréssel...

— Dehogy is terhel, őrmester úr — szabadkozott a gyógyszerész és szaladt is már a szerkonyhába, ahonnan még visszakiáltott: — Nagyon szívesen megcsinálom. Hogyne, nagyon szívesen. Tüstént meglesz.

Valóban nem is tartott sokáig. Nevetve jelent meg az ajtóban: — Bolondját járatta velem az őrmester úr?

Gál Imre kérdőn tekintett a gyógyszerészre, aki zavartan nevetett: — Próbára akart tenni az őrmester úr. Gondolt egyet, no, lássuk, mit tud ez a zöldhasú patikus, úgye? No,

CSENDŐRSÉGI SZOLGÁLATI ÓRÁK

»KRONOSZ«

R
O
N
O
S
Z

ÓRA- ÉS ÉKSZERKERESKEDELMI R.-I.

BUDAPEST, KOSSUTH LAJOS U. 4.

TELEFON: AUTOMATA 892-14

Fiók: Debrecen, Piac-utca 69.

Mindenemű arany- és ékszertárgyak, versenydíjak.

Ábra szerinti óra ára 42 P, havi 7 Pengős részletfizetésre.

Kivánatra árjegyzéket küldünk!

CORTÉBERT
ÉS PHÉNIX ÓRÁK
részletfizetésre kaphatók.

mondja csak, őrmester úr, igaz lelkére, ügye, hogy meg akart vizsgáztatni!?

— Nem, igazán nem — utasította vissza a gyanúsítást Gál Imre. — Komolyan állíthatom, hogy minden mellékgondolat nélkül hoztam ezt el a gyógyszerész úrhoz, csak azért, mert tudni szeretném, hogy micsoda.

— No, igazán? De igazán? — kacagott a gyógyszerész. Aztán elkomolyodva folytatta: — Ha az őrmester úr mondja, el kell hinnem. Hát kérem, tudja mi ez?

Gál Imre tagadóan rázta a fejét és kérdően nézett a gyógyszerészre.

— Cukor, kérem, semmi más — jelentette ki a gyógyszerész furcsa meghajlással. — Porcukor.

— Semmi más? — kérdezte a bizonyosságra törekvő Gál Imre.

— Semmi más, — ismételte meg állítását a gyógyszerész. — Azaz, hogy mégis ne hazudjak, nemcsak cukor, vagy helyesebben nem tisztá cukor. Mész is van benne. Silány cukor, amihez, hogy fehérebb legyen, a cukorgyár több meszet kevert. Hitványabb fajtájú cukor, de mégis csak cukor.

Gál Imre megköszönte a gyógyszerész meghatározását és miután a megvásárolt szagos vizet kifizette, hazasietett. Távolléte alatt a laktanyában hagyott társaság egy tüzről pattant jóképű menyecskevel szaporodott meg. Nem volt nehézkitalálni, hogy Csücsök Ádám felesége.

— Hát eljött az ura után? — kérdezte meg a belépő Gál Imre az illedelmesen köszöntő asszonykát.

— El — felelte Csücsökné kelletlenül. — Jöttem a nyomában, hogy lássam, hová viszi a csöregémet. Aztán láttam, hogy ide hozta, hát bejöttem.

— Jól tette — helyeselt Gál Imre —, legalább itt helyben mindjárt tisztázódik a dolog.

Csücsökné ducéasan rángatta a vállát: — Dehogy tisztázódik! Hát nem tudja az őrmester úr, hogy mivel vádolt meg engem ez a pernahajder máléember. Pipogya, máléember, úgy néz ki, mint aki a legyet se merné bántani és lám, mit tett! Megvádolt, hogy el akartam veszejteni. Azt hazudta, hogy mérgezett csöregével akartam megégetni. Az uram, a tulajdon uram vádolt meg engem mérgekeveréssel!

— Nincs semmi baj — csitította Gál Imre a toporzókoló menyecskét. — Félreértés volt az egész. Megállapítottam már, hogy nem volt megmérgezve. Nem szerencsika volt a csöregén, hanem tisztá cukor.

Büdi Balázs felkapta lehorgasztott fejét, mint lovasa biztató szavára a sebzett paripa. Életlenül fakó arcába visszatért az élet színe, megnyúlt ábrázata kezdett kiszélesedni s már-már kimondta, amit gondolt: — Hát akkor minek csinálta velem az őrmester úr azt a csüfságot!? — De szerencséjére nem jutott szóhoz, mert Csücsökné harcias állásba vágva magát, elkezdett az ura felé nyelvelni: — Lám, ügye? Ezért kellett engem ilyen szörnyűségbe keverni! Ezt is csak kend tehetted, ezt a cudarságot. Ártatlanul megvádolt, akár rögtön hóhér kezére adott volna. Nem süll ki a szeme!? Hitvány rágalmozó! Málé, nyám-nyám ember volt világeletemben, de hogy ilyen sunyi, alávaló, ki hitte volna! Most ismertem meg csak, való mivoltában. Lám, most tudom csak, hogy ki az uram!...

Csücsök Ádám idegesen rángatta a vállát; dideregve rázta le magáról az asszonyi szót, mint az ázott macska az esőt. Nem mert az asszonyára nézni, de azért rászólt: — Ne nyelvelj, Maris, asszondom!

— Nem-e!? Még azt se!? — kardoskodott a menyecske.

— Nem lehet ám ezt csak így elvégezni! Hallotta, mit mondott az őrmester úr? Azt mondta, hogy megvizsgálták a cukrot és nem lettek abban egy szikra mérget sem. Na!

Csücsök Ádám megcsóválta a fejét: — A cukor? A cukor? Az lehet. De hát a csöregé!? — Ravaszul villámló szemmel nézett a feleségére, de gyáván elkapta a tekintetét és szemtelen bizalmaskodással rápislantott Gál Imrere: — Az ám, a csöregé. Abban van a mérég!

Büdi Balásznak ettől megint lekonyult a feje, pedig az imént már nem volt semmi baja. — Jaj, hát mégis volt benne mérég! — jajgatott fakóra vált arccal és rémülten tapogatta a hasát, mert már megint valami nyilallásfélét érzett a gyomrában.

— Nézzed! — kiáltott Csücsök Ádám a feleségére s odamutatott a szenvedő Büdi Balászra. Kaján képpel mondotta: Látod!? Már rága a hasát a mérég.

Több se kellett Büdi Balásznak, már érezte is, hogy marja a gyomrát a mérég; kétségbeesetten kiáltozott: — Ó, jaj! Ó jaj! — Homlokát megint a halálfélelem hideg verítéke lepte be.

— Rágja a majd megmondom micsoda! — pattant fel Csücsökné haragosan villámló szemekkel. — Megvizsgálhatják a csöregét is, abban se volt mérég.

— Ahán, értem! — villant meg Csücsök Ádám ravasz szeme. Kajánul nevetett: — Tudom, hogy hiába vizsgálják azt, ami otthon van. Abban persze nincsen mérég. Hogyis lenne, hiszen abból te ettél. De amelyikkel engem kínáltál. Abban volt a mérég. Amit ez a szerencsétlen halódó ember megevett.

— Jajajaj! — szólt meg ismét a rémült kétségbeesés Büdi Balászból.

De Gál Imrének is szeget ütött a fejébe a Csücsök Ádám beszéde. Gondolkodóba ejtette, hogy valójában csak a cukorról tudja, hogy nincsen benne mérég. Persze attól még lehetett a csöregében. Hamar előszedte a szekrényből a csöregés tányért. Szerencsére annakidején még idejekorán nyitottak rá Büdi Balászra, amikor a csöregét ette, úgy, hogy már nem nyalhatta ki egészen a tányért. Gál Imre gondborus képe felderült, amikor a tányér fenekén felfedezett néhány ott felejtett csöregétermelék.

— No, ezt a maradékot tányerostul, amint van, felküldjük Pestre, a törvényszéki vegyészeti intézetbe, hadd vizsgálják meg, hogy volt-e a csöregében mérég — mondotta Gál Imre az ellenségesen egymásra sandított Csücsök-pár előtt. Tiszta fehér papírba gondosan becsomagolta a tányért. Jelenlétükben aztán még dobozba tette s lepecsételte: — Így ni, ez is megvan. Most aztán elküldjük postára.

— Hazamehetek? — kérdezte Csücsökné bátortalanul.

— Haza — felelte Gál Imre. — Csak aztán ügyeljen, hogy ne legyen semmi baj. Várja meg türelemmel a vegyészeti intézet határozatát...

— Igen is. Bár úgyse találnak mérget a tésztámban — erősítette Csücsökné. — Itt üssön meg a guta, ha nem igazat mondtam...

— No-no — csitította Gál Imre —, kár lenne ilyen csinos menyecskeért. De ha, mint mondja, nincsen benne mérég, akkor nyugodtan alhatik, mert a vegyészeti intézet is csak azt mondja meg, ami nyilvánvaló igazság...

— Mihelyt a vegyészeti intézettől megkapjuk az értesítést, azonnal közlöm magukkal.

— Akkor aztán elválók ettől a... — Csücsökné úgylát-szik valami nagyon csúnyát akart mondani az urára, de ide-

BUTOR HITELRE

Megcsodálják lakását, ha berendezését a 32 évóta fennálló **butor-áruházam** szállítja. Oriási választék háló-, ebédlő- és úriszobákból. Nagyon kedvező fizetési feltételek. **SÁNDOR IGNÁC** butoráruháza, Budapest, VI., Dessewly ucca 18-20. (Saját házában.)

A m. kir. csendőrség tagjai legolcsóbban

vásárolnak posztót, fehérneműt és textilárut

FEKETE JÓZSEF

áruházában, Budapest, VI., Király-utca 84.

Kedvező fizetési feltételek. Kérjen költségmentes vételekényszer nélkül próbacsomagot!

Kérem
a címre
ügyeini!

„CORVIN“ BUTORCSARNOK

Részletre olcsón! Dohány-utca 39.

közalkalmazottak bevásárlási forrása.

BUTOR BUDAPEST VI. KER.,
Ó-utca 3.
RÉSZLETRE Minden csendőr
kedvezményt kap!

jében elharapta a szót és a mondatot egy megvető tekintettel fejezte be, mellyel zavarodottan pislogó férjét sujtotta.

Gál Imre kérdőn nézett Csücsökné: — Hogy érti ezt? Duzzogón kapta fel a fejét Csücsökné: — Hát úgy, hogy nem akarok egy fedél alatt megmaradni ezzel a cudarral, aki olyan galádul megrágalmazott...

Gál Imre megértően bólogott: — Hát igen. Ha a vegyészeti intézet be fogja bizonyítani a maga igazát, úgy ezen az alapon megindíthatja a válópert, mert vitathatatlan válokokot képez, ha a férje alaptalanul vádolta meg ilyen súlyos bűncselekménnyel...

Csücsökné megkönnyebbülten fellélezett. Ügyet se vetve zavartan izgő-mozgó férjére, illedelmesen „Kezitsókolom”-mal köszönt el Gál Imrétől és sietve perdült ki az ajtón.

Csücsök Ádám keserű pillantást vetett távozó felesége után és bosszúsan vakargatta meg a tarkóját: — Hát én meg mit csináljak most, őrmester úr? — kérdezte tanácstalanul.

— Maga is hazamehet. Majd ha megjön a vegyészeti intézet válasza, magával is közölni fogom. Várja meg türellemmel.

— Igen ám, de mit egyik én addig? Mert nem hiszek ám az asszonynak. Minden ételtem megmérgezné. Éhen pusztulok, nem tudom mit egyik?

— Tudja mit, egyik tojást — tanácsolta Gál Imre komoly arccal, befelé nevetve. — Az a legbiztosabb, a tojás, ahhoz nem tud hozzáférni az asszony. Ha meg aztán neki lesz igaza, akkor maga ugyanis a más tojtjére szorul. Hallotta, mit mondott az imént a felesége?

— Hallottam — dünnyögte Csücsök Ádám kedvetlenül. Haragosan rántott a vállán: — Majd meglássuk. Hát akkor megyek, áldás, békesség! — köszönt el dormogva és tétovan széttekintve hirtelen elhatározással fordult ki az ajtón. Bosszúsan morogva kullogott a felesége után.

Büdi Balázs savószínű szemét az ég felé forgatva sápított. Reszketve-remegeve várta a halált. Nem mert enni, se ülni, se állni; nem mert már semmit se csinálni. Kísérteties nyöszörgéssel lézengett a laktanyában, mint a hazajáró lélek és minden nap újra azon csodálkozott, hogy mégse halt még meg. Harmadnap aztán hosszú, sovány ábrázata végre kikerekedett az örömtől, amikor Gál Imre hivatva az irodába és azt mondta neki: — No, Büdi Balázs, ezúttal szerencséje volt. Megjött a válasz a törvényszéki vegyészeti intézettől.

(Folytatjuk.)

Csendőr karácsony.

(A Csendőrségi Lapok pályázata.)

A múlt évi utolsó számunkban (1929 december 20.) „Karácsony...” feliratú kép jelent meg, amely egy karácsonyfát néző csendőrről ábrázol. A kép megtekintése után le kell írni a „Csendőrkarácsony”-t, úgy, hogy a kép a pályázó által írt szöveget szemléltesse. A szöveg lehet akár karácsony ünnepevel összefüggő kis csendőresemény, akár pedig annak a leírása, hogy miként kerülhetett karácsony estéjén a járőr a kis ház elé és milyen gondolatokat ébresztett lelkükben a karácsonyfa megpillantása.

A pályázatban csak a csendőrség legénységi egyénei vehetnek részt. Határidő: 1930 december 10. A legjobb pályamunkát a karácsonyi számunkban közöljük és szerzőjét Kátai Pál András csendőrszázados úr neje, szül. *Helbing Aranka* úrhölgy fentemlített művészi rajzának szépen bekeretezett eredetijével jutalmazzuk.

Megfejtés.

Folyó évi 30. számunkban közölt „Távolsági kimutatás” pályázatunk megfejtésére több lehetőség van. Egyet alább közlünk. A pályázati feltételeknek (kerek 20 km) meg nem felelő, vagy az egymásról lemásolt pályamunkákat nem vettük: figyelembe.

1. Alsószinevér	...
3. Dezsőtelep	2.3
2. Tócskatelep	3.3
5. Németmokra	2.3
6. Ökörmező	5.2
9. Fenyvestelep	3.2
8. Rákócziölgy	3.7 20 km
4. Felsőszinevér	4.2
10. Patakölgy	1.6
13. Ökröspatak	3.7
12. Gombástelep	2
1. Alsószinevér	5.4

Összesen 36.9 km

E távolság után illetékes 29 óra — perc

Rákócziölgy leportyázására illetékes — óra 30 perc

Az órjárt tartama 29 óra 30 perc

Helyes megfejtést küldtek be: *vitész Ambrus András* th. (Kerkaszentmiklós), *Fésűs* th. (Székesfehérvár), *Kovács Jenő* őrm. (Zomba), *Hamza Gábor* tórm. (Berettyóújfalu), *Gácsi József* őrm. (Biharkeresztes), *Juhász József* csendőr (Pocsa), *Zombori István* csendőr (Kisgyőr), *Bugyi István* csendőr (Karancsok), *Vázsonyi László* csendőr (Verseg), *Kovács Sándor I.* csendőr (Szigetvár), *Módos Gergely* őrm. (Szil), *Molnár József I.* csendőr (Vámosgyörk), *Hanczik Pál* tórm. (Orosháza), *Birta Miklós* őrm. (Nagydobos), *Apostol Lajos* őrm. (Sárospatak), *Angyal János* őrm. (Rudabánya), *Soós Gyula* tórm. (Brennbergbánya), *Bázinger György* őrm. (Mágoos), *Sipos Imre* tórm. (Nagybátony), *vitész Péter* th. (Ostffyasszonyfa), *Stokker József* csendőr (Mágoos), *Bácsa Antal* őrm. (Orosháza), *Tallódi József* csendőr (Nagyhortobágy), *Sáling Dezső* őrm. (Csorna), *Farkas István* őrm. (Fertőrákos), *Mészáros Gusztáv* tórm. (Gyüre), *Illés Mihály* őrm. (Berettyóújfalu), *Zsenkó Sándor* őrm. (Hidas), *Tóth István IX.* tórm. (Kölesd), *Kovács István* csendőr (Alsódabas), *Zsugonits József* th. (Nyergesújfalu), *Nemes János* tórm. (Ostffyasszonyfa), *Kiss Sándor* csendőr (Kötegyán), *Fejes* őrm. (Sarkad), *Kovács György* th. (Szank), *Vejezi Ferenc* őrm. (Oroszvár), *Pozsonyi István* th. (Németbóly), *Vincze Rezső* csendőr (Tata), *Fekete János* tórm. (Szálka), *Hevesi Imre* őrm. (Bonyhád), *Szende Albert* őrm. (Bonyhád), *Nagy Pál II.* tórm. (Bonyhád), *Tilhof Rafael* őrm. (Kisláng), *Erdélyi Bálint* őrm. (Sóskút), *Horváth János* csendőr (Nádasladány), *Mészáros Mihály* tórm. (Pécs), *Nagy Albert* tórm. (Ózd), *Tóth Lajos III.* őrm. (Győrszentmárton), *Szerdahelyi Elek* őrm. (Szirák), *Marton Mihály* th. (Szombathely), *Kálmán Imre II.* tórm. (Szombathely), *Dömötör Imre* őrm. (Nádasladány).

A fényképezőgépet a sorsolás során *Hamza Gábor* tórm. (Berettyóújfalu) nyerte meg. Elküldöttük.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

PINCZÉS ZOLTÁN százados.

Stádium Sajtóvállalat Rt., Budapest, VI., Rózsa-utca 111. sz.

Felelős üzemvezető: Győry Aladár.

Csendőrtisztek, altisztek és azok családtagjai nyolchavi részletfizetésre készpénzáron a következő cikkeket kaphatják:

női-, férfi-, valamint a Honv. Miniszterium által rendszeresített egyenruha szöveteket, bélésárukat, vásznat,	sifont, zefireket, és egyéb vászonárukat, női s férfi-fehérneműeket készen és rendelésre, törülközőket, selymeket, valamint diszpárnákat a	abroszokat, kötött és szövött árut, kötött gyermekgarnitúrát, keztyűt, harisnyát, kész kötött kabátokat, függöny	és függönykelméket új, gyárilag sterilizált ágytollat és pelyheket, paplanokat, mindennemű mosókelméket.
---	--	--	--

TRIBON Ruházati Részvénytársaságnál, Budapest VIII., Üllői-út 14. szám Tel. J. 312-97. és J. 392-85.

Az egyes vásárlások utáni első részletek a vásárlást követendő hó 1-ével kezdődnek. - Vásárláskor azonnal nem fizetendő semmi!